

**DUHOVNO
ŽIVLJENJE**

¿Cómo hacemos penitencia?

Jesús confió a la Iglesia lo que san Pablo llama *el ministerio de la reconciliación*. Los pecados serán perdonados a los que ustedes se los perdonen, y serán retenidos a los que ustedes se los retengan, dijo a sus Apóstoles. Y la Iglesia ejerce este ministerio, sobre todo, en el Sacramento de la Penitencia, practicado de diversas maneras a lo largo de la historia.

Uno de los actos de este Sacramento es la confesión de nuestras faltas a un ministro autorizado de la comunidad. Debemos confesar aquellas faltas que en conciencia consideramos gravemente perjudiciales a nuestras relaciones con Dios y con el prójimo. Aunque también es conveniente confesar de vez en cuando las otras faltas de menor importancia. A través de esa confesión exterior, manifestamos nuestro arrepentimiento interior, que es lo más importante dentro de la Penitencia.

Pero la misma Iglesia nos recuerda que hay otras maneras de hacer penitencia. Así por ejemplo, al comienzo de cada Misa se nos invita a expresar nuestro arrepentimiento delante de Dios y de toda la comunidad. El Tiempo de Cuaresma es especialmente penitencial. Y toda la vida del cristiano ha de ser un camino de penitencia, o sea, de retorno constante a Dios y al prójimo. Este retorno debe realizarse por el camino del amor. Porque en último término el único pecado es el que se comete contra el amor. Y como nos recuerda san Pedro, *el amor cubre todos los pecados*.

Pregovori o morju

Hvali morje, a drži se kraja. (slovenski)

Kdor se vode in vetra boji, naj ne hodi na morje. (slovenski)

Morje človek obvladuje s svojimi rokami,
zemljo s svojimi ustnicami. (italijanski)

Kdor moliti ne zna, naj se na morje poda. (slovenski)

Srce popolnega človeka je kot morje,
ki mu ni videti oddaljenih bregov. (kitajski)

Krastači v luži ne moremo govoriti o oceanu. (španski)

Ako dobro plavaš, pomni burjo. (danski)

Na nevo ladjo postavi starega kapitana. (japonski)

Ne prodajaj rib, ki so še v morju. (turški)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Leto 49

Februar 1982

Na dopustu

V poletnih mesecih ljudje veliko govorijo o dopustu. Na dnevnem redu so vprašanja: Kam bomo šli, kako, kdaj bomo šli? Mnogi delajo tudi natančnejše načrte, kako bodo preživeli čas dopusta. Vsi pa se veselijo trenutka, ko se bodo odpravili na pot.

Vse to je razumljivo. Danes človek nujno potrebuje daljši odih. Način življenja se je zlasti v mestih tako spremenil, da je brez njega težko vzdržati. Ne gre samo za naglico, ki določa življenje in delo današnjega človeka, temveč tudi za stanovanjsko stisko po mestih, za okužen zrak, za odtujevanje resničnemu človeškemu bistvu, ki ga prinaša porabniška mrzlica, reklama in moda. Tako je človek potreben dopusta, če hoče ohraniti telesno in duhovno zdravje, če hoče rešiti svojo človečnost.

Dopust omogoča človeku, da najde sebe. Daje nam priložnost za duhovno poglobitev v najširšem pomenu. Vsaj v tem času človek lahko „izmeri daljo in nebeško stran“ svojega popotovanja, svojega življenja in dela. Za trenutek lahko vedno znova prisluhnemo sebi in se znebimo vsiljivih stvari, ki so vse preveč glasne. Postali smo ujetniki izumov: vseh mogočih prevoznih sredstev, telefonov itd. Pritisk sveta presega danes vsako zdravo mero. Zamišljenost in zbranost sta luč sveta in njegovo zdravje. Naša dobra spremljevalka na dopustu bo knjiga, ki nam bo olajšala pot vase, ob ustreznih knjigi se bomo odpočili in se razvedrili.

Dopust je priložnost, ko lahko razvijemo svojo ustvarjalnost in se nekoliko več posvetimo tistemu, kar nas posebej veseli, kar

nam prinaša zadovoljnost in pospešuje razvoj celotne osebnosti. Sem spada „konjiček“ (hobby), ki ga imamo, a se mu ne moremo zunaj dopusta dovolj posvetiti.

V času dopusta poglobimo medčloveške odnose. Mogli bi reči, da se na dopustu na poseben način pokaže, koliko je kdo v resnici človek, koliko zna biti človek tudi zunaj običajnih okvirov. Dopust je šola za resnične človeške odnose. V času dopusta lahko komu, ki je osamljen in potr, ponižan in razžaljen, skazemo pozornost in ga zopet dvignemo.

Med dopustom nam je blizu narava. Ne skrunimo njene lepote, ne pohodimo cvetja in zelenja, ne onesnažimo okolja, saj smo vendar del vsega tega. Neurejen odnos do narave je znamenje neurejene človekove notranjosti, dokaz njegove napadalnosti in nevzgojenosti, pomanjkanje srčne kulture.

Naj se odpočijeta ob pogledu na lepoto narave naše oko in srce, naj se napijeta njenih življenjskih sokov, naj se telo in duh nasrkata zdravja in moči, ki diha iz nje.

Na dopust bomo šli. Ko bi se le vrnili spočiti in notranje bogatejši, bolj človeški.

ZDRAVLJICA

Spet trte so rodile,
prijat'ljí, vince nam sladkó,
ki nam oživlja žile,
srcé razjasni in okó,
ki utopí
vse skrbi,
v potrlih prsih up budi.

Komú najpred veselo
zdravljico, bratje, č'mo zapet'?
Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov slovenske matere!

V sovražnike 'z oblakov
rodu naj naš'ga trešči grom!

Prost, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovencev dom;
naj zdrobé
njih roké
si sponé, ki jim še teže!

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo!
Otrók, kar ima Slava,
vsi naj si v róke sežejo,
da oblast
in z njo čast,
ko pred, spet naša bosta last!

Bog živi vas, Slovenke,
prelepe, žlahtne rožice!
Ni take je mladenke,
ko naše je krvi deklé;

Prvoobhajanci, od leve, prva vrsta: Alojzij Rovan, Pavel Kržišnik, msgr. Orehar, Marko Oblak, Andrej Oblak; druga vrsta: Danijel Čop, Boris Žužek, Kristijan Vivod, Klavdij Anton Selan, Davorin Mežnar, Gabrijel Zarnik; tretja vrsta: Gabrijel Tašner, Aleksander Černič, Tomaž Boltežar, Matjaž Jesenovec, Marcel Bezlaj in Marjan Stanič (foto Jože Tomaževič).

naj sinov
zarod nov
iz vas bo strah sovražnikov!

Mladen'či, zdaj se pije
zdravljica vaša, vi naš up!
Ljubezni domačije
noben naj vam ne usmrti strup;
ker po nas
bode vas
jo srčno branit' klical čas!

Žive naj vsi naródi,
ki hrepené dočakat' dan,
da, koder sonce hodi,

prepír iz sveta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

Nazadnje še, prijat'lji,
kozarec zase vzdignimo,
ki smo zato se zbrat'li,
ker dobro v srcu mislimo.
Dokaj dni
naj živi
Bog, kar nas dobrih je ljudi!

France Prešeren

Našim dragim duhovnikom in vernikom v zdomstvu in izseljenstvu

Pismo nadškofa Alojzija Šuštarja, slovenskega metropolita, in škofa Stanislava Leniča, narodnega ravnatelja izseljenskega dušnega pastirstva.

Slovenski škofje, ki smo bili zbrani na seji dne 23. novembra v Ljubljani, smo se spomnili tudi Vas, ki ste del naše Cerkve, čeprav živite v tujini, in Vam vsem pošiljamo pristrčne pozdrave ter iskrena voščila za božične praznike in novo leto. Želimo Vam res vse dobro od Boga za Vas osebno in za Vaše družine, pa naj bodo doma ali pa so z Vami na tujem. Ob izseljenski nedelji, ki jo bomo praznovali na praznik Sv. Družine, bomo še posebej združeni z Vami pri maši in molitvah. V osrednji slovenski božjepotni cerkvi na Brezjah bo ta dan eden izmed nas — škof Lenič — daroval sveto mašo za Vas in za Vaše drage. Naj Vas Bog ohrani zdrave, npravno poštene in zavedne člane Cerkve in naroda.

Za letošnjo izseljensko nedeljo je sveti oče po kardinalu Casaroliju poslal lepo pismo, v katerem posebej poudarja vrednoto kulture, ki jo vsak izseljenec prinese iz svoje domovine in jo moramo vsi spoštovati in visoko ceniti.

Sveti oče pravi, da je vse delo naših izseljenskih duhovnikov namenjeno oznanjevanju evangelija in odkrivanju skrivnosti Boga in človeka. Zato ne more iti mimo kulturnih posebnosti tistih, na katere se s svojim delom obračajo. Saj so

ravno te kulturne posebnosti ključ za razumevanje njihovega življenja. Gre torej za dediščino, ki jo moramo priznati in ohranjati.

Vsak človek je že z rojstvom vcepljen v določen kulturni krog, iz katerega nato črpa svoje izkušnje, čustva, misli in navade. In vsak človek ima pravico, da ga spoštujemo ravno zaradi te kulturne dediščine.

Med temeljne sestavine kulturne istovetnosti iseljencev je treba šteti tudi njihov način izražanja vere in njihovo praktično vernost. Saj različne narodne skupine izseljencev prepoznavamo ravno po načinih izražanja njihove vernosti.

Dolžnosti Cerkve

Cerkev je ena in vesoljna, ki „v moči Svetega Duha govori vse jezike, v ljubezni razume vse jezike... Kristus in Cerkev, ki oznanja njegov evangelij, sta nad posebnostmi rodu in naroda in ju zato nihče in nikjer ne more imeti za tujca“ (M 4 in 8).

Kristjani smo zato povsod doma, nikjer tujci. Saj se povsod obhaja ista evharistija, ki nas druži v eno.

Zato papež naroča, naj krajevne Cerkve spoštujejo kulturno istovetnost priseljencev, saj ti prinašajo s seboj vrednote, ki so skozi stoletja zakoreninjene v izkustvih njihovih

narodov, iz katerih so se rodili in oblikovali včasih genialne izraze prosvete, umetnosti in religije. Saj mnogokrat novodošli kristjani s svojo pristno vernostjo vznemirjajo mlačne in v materializem zakopane kristjane. Zato naj se Cerkev vedno trudi, da bo priseljence vključevala v živo tkivo svojega ljudstva in predvsem v svojo cerkveno skupnost. Skratka, krajevna Cerkev mora oskrbeti priseljenim takšno dušno pastirstvo, da se bodo počutili doma, v vzdušju zaupanja in nudenja pomoči.

Kaj pa priseljenci in njihove dolžnosti?

Najprej naj se zavedajo svojega dostojanstva, naj se znebijo občutka manjvrednosti. Saj prinašajo s seboj kulturne vrednote in verske vrednote, s katerimi lahko koristijo vsej družbi v novi deželi. Zato naj se kljub temu, da imajo svojega lastnega narodnega duhovnika, radi vključujejo tudi v življenje krajevne Cerkve in sodelujejo predvsem pri bogoslužnih in drugih manifestacijah. Naj si prizadevajo, da bodo svo-

jo vero tudi v tujini poglobljali in postali „sol zemlje in luč sveta“.

Dragi slovenski rojaki! Ne moremo svojega pisma lepše zaključiti kakor z besedami sedanjega svetega očeta, ki povsod na svojih obiskih pokaže toliko zanimanja za zdomce in izseljence. Ko je bil lani novembra v Nemčiji in je takrat pozdravil tudi slovensko skupino v Mainzu, je svojim rojakom Poljakom takole govoril: „Vsak človek mora čuvati, preučevati in razvijati vse, kar nosi v sebi in mu je zapisano globoko v srce; spominjati se mora svoje domovine, svoje dediščine, v kateri je odrastel, ki ga je oblikovala in ki sedaj sestavlja temeljni del njegove duhovnosti in osebnosti. Človek, ki se zaveda svoje identitete, izviraajoče iz vere in krščanske kulture, iz očetov in dedov, bo ohranil svoje dostojanstvo in dosegel, da ga bodo spoštovali tudi drugi kot polnovrednega člana družbe, v kateri živi.“

Naj Vas, dragi bratje in sestre, v vsem novem letu spremlja obilen blagoslov vsemogočnega Boga! — V Ljubljani, december 1981.

Tudi Slovenci se bomo morali vključiti v proces „realfabetizacije“, kakor so svetovno kampanjo za branje poimenovali strokovnjaki. Avdiovizualna sredstva družbenega obveščanja, ki so že po svoji naravi veliko bolj privlačna, človeka odtegnejo branju. Dosti manj napora namreč zahteva posedanje pred televizorjem ali v kinu kakor pa branje morda celo nekoliko zahtevnejšega besedila. Slike človeka kar same potegnejo v dogajanje, pri branju pa je potreben miselni napor. Toda ta premik prinaša s seboj tudi mnoga tveganja. Človek, ki je svojo željo po nenehnem izobraževanju in informiranju pripel samo in izključno na televizijski zaslon, bo nujno rastle v eno samo razsežnost, ki ga bo duhovno polenila in mu omrtvila ustvarjalno domišljijo.

„Družina“

Sv. oče spet sredi življenja

V spomin Janezu XXIII.

Papež Janez Pavel II. je pri splošni avdienci 25. novembra v dvorani Pavla VI. svoj govor posvetil „papežu dobrote, poguma in preprostosti“ Janezu XXIII. Navzoče je spomnil na to, da se je natančno pred sto leti, 25. novembra 1881, v severnoitalijanski vasi Sottolungo il monte rodil Angelo Giuseppe Roncalli, poznejši papež „Janez Dobri“. Povedal je, da je 26. apr. 81 iz hvaležnosti do velikega prednika obiskal njegov rojstni kraj.

Poudaril je, da je bil Janez XXIII. velik dar za Cerkev, ker jo je približal človeku in pokazal poti njene obnove znotraj načrtanih brazd tradicije. „Zelzel je biti glas, ki pripravlja Kristusu novo pot v Cerkvi in svetu, in je tako razgibal svet s svojo preprostostjo, ponižnostjo in obzirnostjo, pogumom in močjo“.

Janez XXIII. si je zelo prizadeval za spoštovanje človekove osebe, ki je odsev božje slave, slave Stvarnika in Odrašenika, je nadaljeval papež. Poudarjal je vrednoto družine kot temeljne celice Cerkve in družbe. Ljudi je vabil k molitvi in svetosti. Njegova glavna značilnost pa je bil silen optimizem; v prihodnost je gledal z nezlomljivim in mladostnim upanjem. Bil je resnično mlad po „srcu in duhu“, pričakoval je nove čase za Cerkev in svet. „Koncil bo začel to novo po-

mlad“, je rad govoril. „Prinesel bo nove binokli, novo veliko noč, novo prebujenje, bolj pogumno nadaljevanje poti“. Iz tega izvira tudi misijonski žar, s katerim je objemal svet, in veliko zaupanje v mlade. Zaradi tega zaupanja so ga vsi ljudje imeli radi, spoštovali so ga in ob njegovi smrti jokali kot za očetom.

Janez Pavel II. je omenil tudi prizadevanje Janeza Dobrega za edinost med kristjani, ki je v začetku II. vatikanskega koncila dejal: „Glejmo na to, kar nas združuje, in pustimo ob strani morebitne zapreke“.

Isti dan popoldne je Janez Pavel II. daroval spominsko mašo na grobu Janeza XXIII. Po maši je pozdravil njegove sorodnike.

Ratzinger zamenjal Šeperja

V vatikanskem tiskovnem uradu so sporočili, da je papež 25. novembra sprejel odstop prefekta kongregacije za verski nauk kardinala Franja Šeperja. Kardinal Šeper ostane v Rimu in bo še delal v kongregaciji.

Na Šeperjevo mesto je papež imenoval dosedanjega münchenskega nadškofa kardinala Josepha Ratzingerja.

Šeper je prišel v Rim pred 13. leti. Oktobra 81 je dopolnil 76 let.

54-letni Ratzinger je znan kot eden najbolj pronicljivih teologov

našega časa. Vrsto let je predaval dogmatično teologijo na univerzah v Münstru in Regensburgu. Na II. vatikanskem zboru je bil med strokovnjaki. Imajo ga za umirjenega novatorja, hkrati pa je zvest tradiciji v bistvenih stvareh. Na njegovo pisanje vodstvo Cerkve ni nikoli izražalo nobenih pripomb. Zanj pravijo, da je bolj teolog kot škof. Münchenski nadškof je postal leta 1977 in 2 meseca kasneje kardinal.

Ratzinger je tudi član mednarodne teološke komisije, ki se ukvarja z najbolj občutljivimi teološkimi vprašanji.

Kapela sv. Cirila in Metoda v Vatikanu

V grobnicah pod baziliko sv. Petra je papež Janez Pavel II. novembra odprl in blagoslovil novo kapelo, posvečeno slovanskima apostoloma in od leta 1980 sozavetni-

koma Evrope, sv. Cirilu in Metodu.

Arhitekti so se odločili za prostor blizu poljske kapele. Prostor obvladujeta velik oltar, posvečen sv. bratoma in sv. Benediktu, in križ. Kipa sv. Benedikta in svetih bratov je naredil italijanski kipar Gismondi in jih je papežu podaril.

Povabilo v Južno Korejo

Južnokorejski predsednik je po svojem posebnem odposlancu generalu Wooju, ki se je mudil v Rimu in v Vatikanu, povabil papeža, naj obiše Južno Korejo. Obisk je predviden za leto 1984, ko bodo obhajali 200-letnico krščanstva v tej azijski deželi. Zanimivo je, da krščanstva ni začel širiti kakšen evropski misijonar, temveč domačin Seong Hoon, ki je bil krščen na Kitajskem in je tam prejel tudi mašniško posvečenje.

Med 39 milijoni prebivalcev Juž-

ne Koreje je 1.321.293 katoličanov, duhovnikov je nekaj nad 1.100 (razen 158 tujcev so drugi domačini). Sorazmerno je tudi veliko redovnikov in redovnic ter 528 bogoslovcev.

Obisk Izraela

Janez Pavel II. je med avdienco za udeležence generalne skupščine FAO v Rimu dejal, da namerava obiskovati Izrael. Novico je sporočil tudi zastopnik izraelskega ministrstva za kmetijstvo Naftali Yavin. Izraelska vlada je že leta 1980 papeža uradno povabila na obisk v Sveto deželo. „Nimam samo želje, ampak tudi namero, obiskati Jeruzalem“, je dejal papež.

Novi predsednik „Cerkve v stiski“

Janez Pavel II. je 16. novembra sprejel v avdienco udeležence kongresa dobrodelne ustanove „Cerkve v stiski“ v Rimu. Dejal je, da so mu vzor predniki, ki so podpirali to ustanovo od njenega začetka leta 1947 dalje. Pozdravil je tudi novega predsednika te ustanove 60-letnega belgijskega nadškofa Henryja Lemaitra (izvolili so ga v Rimu), dosedanjega apostolskega pronuncija v Ugandi.

Bivšemu predsedniku 68-letnemu belgijskemu premonstratencu, znanemu „špehpatru“ Werenfridu van Straatenu, ustanovitelju in dolgoletnemu voditelju, se je zahvalil za požrtvovalno delo.

Okoli 60 zastopnikov te mednarodne dobrodelne organizacije, ki

deluje v 13 deželah, se je od 14. do 17. novembra v Rimu posvetovalo o novih pravilih in delu te ustanove.

Sožalje ob slovenski letalski nesreči

1. decembra je letalo ljubljanske letalske družbe Inex-Adria Aviopromet strmoglavilo v korziških gorah. V razbitinah ponesrečenega letala je izgubilo življenje 180 slovenskih izletnikov. Med njimi je bil tudi mariborski duh, dr. Peter Grobelnik (45), ki je bil tajnik pokojnega škofa Držečnika, zadnjih nekaj let pa župnik v Črnečah pri Dravogradu.

Papež je ob hudi letalski nesreči poslal posebno sožalno brzojavko nadškofu Šuštarju. Brzojavka, ki jo je podpisal vatikanski državni tajnik Cassaroli, ima naslednjo vsebino:

„Sveti oče je globoko užaloščen zaradi letalske nesreče na Korziki, ki je zahtevala 180 žrtev iz Ljubljane in Slovenije. Prosi vas, da posredujete žalujočim družinam izraz njegovega iskrenega sočutja in zagotovilo njegovih gorečih molitev za duše umrlih. Za sorodnike in prijatelje, ki jih je prizadela ta preskušnja, pa sveti oče prosi obilje milosti, poguma n krščanskega upanja.“

Poslanica carigrajskega patriarhu

Na praznik apostola Andreja, zavetnika carigrajskega ekumenskega patriarhata, je kardinal Jan Willebrands kot vodja zastopstva

apostolskega sedeža, ki se je udeležila slovesnosti v Carigradu, carigraskemu ekumenskemu patriarhu Dimitriosu I. izročil osebno poslanico Janeza Pavla II.

Papež v poslanici izraža željo, da bi prizadevanja obeh Cerkva pomagala premagati doktrinalne težave, ki še onemogočajo popolno edinost. Zelo je vesel uspehov skupne teološke komisije, ustanovljene pred 2 letoma.

Vloga žene v sodobni družbi

Na trgu sv. Petra se je v nedeljo 6. decembra kljub slabemu in hladnemu vremenu zbralo veliko ljudi. Papež jim je govoril o vlogi žene v sodobni družbi, saj Cerkev v adventnem času Mariji predvsem priporoča ženo. Cerkev se zavzema za vso podporo in razumevanje žene-matere, vzgojiteljice, enakovredne delavke in članice družbe.

Vprašanje pravne enakosti med žensko in moškim, je razmišljal papež, je treba rešiti s tako družbeno zakonodajo, ki bo priznala enakost in enakopravnost delavke z delavcem in bo hkrati zaščitila pravico žensk do delovnih razmer, ki bodo v skladu z njihovimi dolžnostmi soproga in mater. Treba si je prizadevati za družbo, v kateri bo žena mogla vzgajati svoje otroke. To ne pomeni izključevanja ženske iz sve-

ta dela, iz družbenega in javnega delovanja. Papež vabi: „Bodite navzoče s svojo ustvarjalnostjo v spreminjanju te družbe.“ Žena svojega napredovanja v službi ne sme plačati z zapuščanjem družine, v kateri ima kot mati nenadomestljivo vlogo. Nihče ne sme materi preprečevati nege in vzgoje otrok, kakor zahteva njihova starost.

Izpostavitve Najsvetejšega

Na željo Janeza Pavla II. in mnogih obiskovalcev bazilike sv. Petra v Rimu je od 2. decembra 81 vsak dan, razen ob nedeljah, praznikih in splošnih papeževih avdiencah, v kapeli sv. Zakramenta od 8,30 do 17. ure izpostavljeno sv. Rešnje telo. Tako bo lahko marsikateri vernik lahko počastil Najsvetejše. Papež je priporočil, naj se vsi, ki bodo vstopali v to cerkev, zavedajo, da je to božja hiša, božje prebivališče med ljudmi in naj v njej najdejo vir življenja

Našo revijo tiskamo zgodaj. Zato bomo o papeževi skrbi ob dogodkih v njegovi rodni Poljski po 13. decembru 1981 pisali v prihodnji številki. Ob razglasitvi vojnega stanja in ukinitvi sindikata „Solidarnost“ na Poljskem in zaporu sindikalistov ter deset tisočev rojakov je sv. očeta hudo prizadelo.

Vera in prepričanje, da se prizadevanje za vedno večji razvoj človekove osebe in vedno učinkovitejše uveljavljanje njenega dostojanstva v svobodi kljub vsem težavam, nesporazumom, oviram in nevarnostim spleča, daje človekovemu življenju svoj poseben smisel, svoje posebno notranje bogastvo, svojo veliko lepoto in vrednost.

Lojze Šuštar

Tri skrbi škofa Leniča: nadškofija, poklici, izseljenci

Ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič je 6. novembra 1981 dopolnil sedemdeset let življenja. Po službi je škof, po srcu pa je ostal župnik v najboljšem pomenu besede: dobro pozna razmere v vseh župnijah velike ljubljanske nadškofije, ki jih zelo rad obiskuje; najbolje se počuti med ljudmi, saj njegova sproščena dobrotja takoj najde ključ za srca vseh. To razumevajočo dobroto, sad vinorodne Dolenjske, oplemeniteno z milostjo Očeta, od katerega prihaja vsak dober dar, „izvažā“ tudi med naše rojake, ki ki si služijo kruh na tujem. Skrb za duhovne poklice v Cerkvi na Slovenskem, ki so mu jo zaupali jugoslovanski škofje, nevsiljivo izvršuje s svojo življenjsko vedrino, s katero spričuje, kako srečen je človek, ki se vsak dan znova daruje Bogu in bratom.

Nekaj dni pred tem jubilejem smo škofa Leniča zaprosili, da bi našim bralcem povedal kaj več o teh svojih sedemdesetih letih. Ljubeznivo je privolil in pogovor se je prav kmalu prelil v kramljajoče pretakanje spominov in nizanje dejstev o sedanjem stanju življenja Cerkve pri nas, zlasti na področjih, ki sta mu najbolj pri srcu: duhovni poklici in izseljenci.

Koliko časa ste že škof?

Štirinajst let: imenovan sem bil 29. novembra 1967, posvečen pa sem bil 14. januarja 1968.

To je že kar lepa doba. Na škofijo ste prišli „s terena“: bili ste dolgo let župnik.

Na škofijo sem se pravzaprav vrnil, saj sem bil tam kot tajnik od leta 1940 do 1947, potem pa sem bil po vseh drugih peripetijah (zaporu, op. DŽ) devet let župnik v Sodražici. Nadškof Pogachnik mi je kmalu po svojem imenovanju za nadškofa pisal v Sodražico takole: „Sklenil sem, da bo moj prvi dekret, ki ga bom podpisal, tvoje imenovanje za generalnega vikarja. S tem pismom ti tole sporočam, dekret pa bo sledil.“ To je bilo v začetku marca 1964, junija tistega leta pa sem že prišel v Ljubljano: bil sem najprej generalni vikar, prvi pomočnik nadškofa, kmalu pa sem postal še stolni prošt.

V Sodražici so vas ljudje imeli zelo radi. Kroži anekdota, da so vaši farani, ko je bil v Sodražici misijon in so ves teden pridigali le misijonarji, rekli: „Oh, kdaj bo ta misijon končan, da bomo spet slišali našega župnika!“

To je najbrž nekoliko hudomušno povedano, vendar pa moram

Pa je to velika župnija?

Takrat je župnija Sodražica štela 2.200 ljudi, ravno prav za enega duhovnika. Nekaj časa sem soupravljal še župnijo Gora nad Sodražico. V glavnem je šlo kar lepo.

Najtežja leta med vojno pa ste bili tukaj na škofiji?

Da, bil sem tukaj in doživljal sem vse to gorje, ki je bilo, težave, ki jih je imel škof (Rožman, op. DŽ), in doživljal, kako je škof vedno hotel reševati položaj. Ali je bilo vse prav, ali ni bilo vse prav, to bo zgodovina povedala. Bil je pa prav gotovo zelo dober človek, od jutra do večera samo v skrbi in delu za ljudi. Takega škofa sem jaz doživljal in tak mi je ostal v spominu.

Študirali ste v Zavodih?

Da, vsa leta sem bil v Šentvidu nad Ljubljano. Bil sem otrok brez staršev, ki so mi zgodaj pomrli. Služil sem pri sorodnikih za pastirja in tam me je našel kaplan Matej Tomazin. Bilo mi je že štirinajst let, ko mi je rekel, naj bi šel v gimnazijo. Bil sem torej po svoje zapoznani poklic, nekako tri leta starejši od svojih sošolcev. Maturiral sem z dvaindvajsetimi leti.

Kje ste pa rojeni?

V župniji Cerklje ob Krki. Bili smo štirje otroci, ker je mama še zelo mlada umrla; dve sestri sta že pokojni, ena pa še živi v župniji Sv. Križ pri Kostanjevici (Podbočje).

reči, da je bilo v Sodražici zares lepo. To je bila moja prva župnija, kajti poprej sem imel le druge službe: prva tri leta po novi maši sem bil prefekt v dijaškem zavodu Marijanišče, potem sem bil sedem let tajnik... (škofa Rožmana, op. DŽ) Tam sem se silno dobro počutil. Sodražani so čisto posebne sorte verniki naše škofije: dovolj zavzeti za Cerkev, naravno inteligentni in je bilo delo z njimi zelo prijetno. Zdi se mi, da je bilo tistih devet let v Sodražici devet najlepših let v mojem življenju.

Se pravi, da so bila vaša mlada leta težka.

Nič kaj lahko niso bila! Mama mi je umrla, ko mi je bilo pet let. Dali so me k sorodnikom, ker je bil oče v Ameriki. Po materini smrti se ni vrnil, ker je tedaj bila prva svetovna vojna. Otroci smo odraščali pri drugih ljudeh, sorodnikih in znancih. Potem se je oče vrnil domov ter se drugič poročil. Dobili smo mačeho, čez dve leti pa smo izgubili očeta. Takrat sem šel spet od doma; bilo mi je deset let. Imel pa sem neke dobre ljudi, naše sosede, ki niso imeli otrok, in ti so me vzeli kakor za svojega.

Potem pa je prišel tisti kaplan, ki je odkril vašo nadarjenost.

Poznal me je iz šole. Začel me je nagovarjati, naj bi šel v škofove zavode, potem me tudi podpiral, deloma še nekateri drugi dobri ljudje. Po maturi sem se vpisal v ljubljansko bogoslovje. Novo mašo sem imel leta 1937. Po novi maši sem šel takoj za prefekta v Marijanišče. Isti dan je v ta zavod prišel za ravnatelja kasnejši nadškof Pogačnik. Bila sva skupaj tri leta in sva se lepo ujemala. Škof mi je naročil, da moram študirati za doktorat. To mi je naročil že v semenišču, doktorat pa sem naredil šele kasneje, ko sem bil že tajnik na škofiji.

Tajniško mesto je bilo najbrž zelo naporno?

Takrat je bilo veliko uradniške-

ga dela, papirnatih opravil. Za primer naj povem: danes je v o-pravilnem zapisniku na škofiji okoli 1800 številk letno, takrat pa smo jih imeli nad 6000! Takrat še ni bilo razmnoževalnih ali kopirnih aparatov, vse smo morali pretipkavati. Dela sem imel čez glavo, posebno po vojski, ko sem bil nekaj časa sam.

Poleg službe generalnega vikarja ljubljanske nadškofije in pomožnega škofa imate še dve glavni nalogi: skrb za duhovne poklice in dušnopastirsko oskrbovanje naših izseljencev.

Moje glavno delo je, da sem generalni vikar in pomočnik našemu nadškofu v raznih zadevah, saj sem član vseh mogočih svetov. Hodim tudi po župnijah na birmovanja in na pastoralne obiske. Večinoma sem vsako nedeljo na dveh župnijah. Za ti dve nalogi, ki si jih omenil: poklici in izseljenci, pa sem zadolžen od škofovske konference Jugoslavi-je. Za poklice storimo, kar moremo: pripravljamo dan duhovnih poklicev, organiziramo duhovne vaje za učence višjih razredov osemletke, prirejamo molitvene dneve za duhovne poklice na Brezjah... Gotovo bi morali delati še več. Nekaj časa je bilo zelo veliko poklicev; bili smo kar pijani od obilja in že smo mislili, da bo treba „bremzati“, zdaj pa vidimo, da je vse, kar storimo, še premalo. Ponovno se na naših sestankih oglašča vprašanje, kaj bi morali še storiti. Precej nam

**Sv. Družina, Slavko Pengov,
Leskovec pri Krškem**

pomagajo tudi redovniki. Še in še se kaže potreba po novih ljudeh, ki bi bolj sistematično zgrabili za delo. Ravno včeraj smo o tem govorili na konferenci z dekani, na kateri nam je rektor semenišča predložil porazno stanje: pred desetimi leti je bilo v semenišču v Ljubljani 220 bogoslovcev, zdaj pa jih je le okoli 50 za vse tri slovenske škofije.

Precej jih menda pride prav kmalu od vojakov.

Da, to je omenil. Kaže, da se nekaj le premika na boljše. Zdaj jih je za prvi letnik v semenišču

le 6, kmalu jih pride od vojakov 14, tako da bo vseh skupaj 20; na fakulteti pa jih bo menda v prvem letniku blizu 30, kajti bogoslovcem iz semenišča se pridružijo še redovniki in redovnice.

Gotovo ste kdaj razmišljali o tem, kaj je pogojevalo tisti „boom“ poklicev pred dobrimi desetimi leti?

Ena stvar je bila gotovo ta: naravno zdrave, močne družine. Bilo je še veliko kmečkih družin, ki so nastajale po vojni in so njihovi otroci prihajali na svet v obdobju 1945-1960. Ko smo pred leti statistično pregledovali, iz kakšnih družin prihajajo bogoslovci, smo za ljubljansko nadškofijo, ki je takrat imela 130 bogoslovcev, prišli do ugotovitve, da je bilo povprečno število otrok v njihovih družinah 5, 7. Vidi se, iz kakšnih družin so prihajali! Zdaj pa so družine na splošno majhne; tudi po kmetih imajo malokje po pet otrok, največ po dva, tri; če so trije, se jim zdi, da je to že rekord! Dejstvo, da ni več močnih družin, je eden od prvih objektivnih vzrokov za upad duhovnih poklicev. Drugi vzrok je, da se le pozna sistematična ateistična vzgoja po šolah. Zadnja leta so mladi imeli toliko možnosti izbire za razne donosne poklice, tako da je bilo vedno manj zanimanja za duhovne poklice. Bilo je tudi vedno manj tiste zagretosti za duhovne vrednote, ki je za rojstvo duhovnega poklica nuj-

no potrebna. Po drugi strani pa vedno bolj prihajamo do spoznanja, da duhovni poklici bodo, če bomo znali prav moliti in iskati duhovnost. Upam, da bo iz teh mladih skupin, ki se zdaj ustvarjajo in se zbirajo na duhovne vaje ali dneve zbranosti (npr. v Stični), prišli duhovni poklici. Nekateri fantje, ki prihajajo v Stično, so se že oglasili pri meni, se zanimali za duhovniški poklic in mi rekli, da bodo čez nekaj let prišli v bogoslovje.

Zdaj se tista globlja duhovnost iz družin, kjer je ni več, seli v ta mala občestva.

Molitev je nujno potrebna. Vidi se, kakšni primeri se dogajajo: tam, kjer bi človek najmanj pričakoval, kjer ni bilo ne pravega družinskega okolja ne nič, pa se nenadoma začuti neki nepričakovani vpliv. Tako mi je neki fant rekel: „Bog me za rokav vleče v semenišče, ne morem se mu več upirati!“

Ste vi zadolženi za vso Jugoslavijo?

Ne, samo za slovenske škofije (za hrvaško govoreče področje ima to nalogo reški nadškof Pavličić). Sicer pa ima vsaka škofija svoje animatorje za duhovne poklice in vsak red svojega, vendar skušam vse to delo povezati. Tako na primer enotno pripravljamo molitveni dan za duhovne poklice. — Druga moja stvar pa je skrb za izseljence. Tudi v to sem nekako „padel“, ko

so pri jugoslovanski škofovski konferenci ustanovili komisijo za izseljence. Za Hrvate je vodstvo komisije prevzel msgr. Stanković. Slovenci pa smo rekli, da moramo imeti svojo komisijo, ker so problemi naših izseljencev čisto drugačni. Takratni naši škofje so za to določili mene. Sprva sem bil samo poverjenik škofov in kot tak sem naše izseljence od časa do časa obiskoval. Ko se je mesto ravnatelja z odstopom msgr. Kunstlja izpraznilo, je bila tukaj pri nas želja, da bi ravnatelj prihajal v dežele, kjer živijo slovenski izseljenci, iz Jugoslavije. Takratni nuncij Cagna je menil, da bi bilo najbolje, če bi to nalogo prevzel jaz: poznam vse generacije duhovnikov, tiste, ki so šli ven prej, in tiste, ki odhajajo med naše izseljence kot dušni pastirji zdaj. Kongregacija v Rimu me je takoj uradno imenovala za to službo. Sicer je to izjema, da je nacionalni ravnatelj izseljenskega dušnega pastirstva škof. Kot ravnatelj pa imam zdaj več skrbi ko prej: skrbeti moram, da so vse postojanke zasedene, in s tem imam veliko težav. Zelo težko je namreč dobiti duhovnika, ki ima potrebne lastnosti in tudi veselje za to delo, ki je povsem drugačno kot delo na župnijah doma. Moje delo je zdaj predvsem, da hodim ven, da jih obiskujem, da birmujem otroke slovenskih izseljencev, da imam na čim več krajih slovenske maše. Tako sem prehodil ves svet od Avstralije, prek

Evrope do ZDA in Kanade, edino v Južni Ameriki še nisem bil (če Bog da, pojde oktobra 1982 nadškof). Zdaj se že kar nerad odločam za potovanja, samo po Evropi še hodim. Če je le mogoče, grem na letne sestanke, ki jih imajo naši duhovniki, oskrbniki slovenskih izseljencev po Evropi. Sestanejo se vsako leto dvakrat in, če je le mogoče, sem po ves teden med njimi. Skupaj se pogovarjamo, vse probleme rešujemo, povezani smo. Imam vtis, da so zelo veseli tega, da pride mednje škof iz domovine in mu lahko povejo svoje želje in težave, ki jih tarejo.

Koliko slovenskih duhovnikov deluje v dušnem pastirstvu med našimi izseljenci?

V Evropi jih je 31. Kanado so prevzeli v glavnem lazaristi (samo župnijo Hamilton vodijo salezijanci). ZDA imajo pravzaprav lastne duhovnike in svoje župnije. Vendar te slovenske župnije v ZDA počasi izumirajo, druga za drugo ugašajo. Zdaj sta močni le še Sv. Vid in pa Marija Vnebovzeta v Clevelandu. Argentina ima veliko slovenskih duhovnikov. Mnogi so po argentinskih farah, določeno število jih je pa tudi samo za Slovence. Zdaj so začeli iz Argentine pošiljat bogoslovce študirat v Ljubljano; inkardinirani bodo v ljubljansko škofijo, da jih potem mi lahko tam dodelimo za Slovence. V Italiji (tu ne mislim na tiste v za-

mejstvu: na Goriškem, Tržaškem in v Benečiji) je tudi precej Slovencev: v Rimu zanje vsako nedeljo mašuje dr. Šegula, v Milan pa hodijo enkrat na mesec maševati iz stare Gorice. Švico imajo v oskrbi kapucini; dva patra prav lepo skrbita za Slovence v tej deželi. Velika skupina — računajo, da blizu 30.000 — Slovencev je v Avstraliji. Tam zanje skrbijo slovenski frančiškani; trenutno so stalni samo trije, pomaga jim še dr. Mikula iz celovške škofije. Tam imamo predvsem tri velike centre: Sydney, Melbourne in Adelaide. V teh treh krajih so stalni duhovniki in od tam hodijo drugam, kjer je kaj Slovencev: enkrat, dvakrat na mesec, kolikor pač morejo. Tam so zgradili cerkve, v Sydneyu gradijo tudi dom za ostarele. Pregled imam čez vse, dobim veliko pošte; kadar so v kakšnih potrebah, se zmerom obračajo name, nekajkrat na leto pa grem tudi ven. Za praznik svete Družine (v nedeljo po božiču) pripravimo lepo obhajanje izseljenske nedelje. Takrat na Brezjah mašujem za izseljence, ki pridejo za božične praznike domov.

Poleti vam veliko časa vzamejo birmovanja, obiski župnij.

To pa je moje glavno delo: biti med ljudmi. Ko sem bil imenovan za škofa, sem nadškofu Pogачiku dejal, da bi lahko dobili kakšnega bolj učenega škofa; jaz nisem noben učenjak, ampak bolj

praktičen dušni pastir. Pa mi je odgovoril, da ravno takega potrebuje. Moje veliko veselje je, da hodim po župnijah, poznam dobro vso našo nadškofijo do podrobnosti, vse duhovnike, vse župnije, razmere na vsaki župniji, kaj je kje treba — in to je pravzaprav najlepše. Birmujem že petnajst let; ravno pred kratkim sem računal, da sem jih v teh letih birmal že več kot 35.000.

Bili ste ob strani že štirih ljubljanskih škofov...

...torej je že čas, da se zdaj umaknem! ..

Nasprotno: vaše izkušnje so izredno dragocene in z njimi lahko veliko pomagate.

Ko sem danes braj v Družini ta nadškofov članek ob moji sedemdesetletnici, sem nenadoma dobil občutek, da sem star. Do zdaj sem še zmeraj mislil, da še nisem tako star.

Delo, ki ga zdaj opravljate, je zelo pomembno. Pravite, da ste bili najrajši na župniji, to delo, ki je sedaj na vaših ramenih, pa je gotovo dosti bolj vplivno in pomembno.

Vidite, tukaj naša pisarna je kot glavni kolodvor: zmeraj je polno strank, polno ljudi, ki prihajajo v vseh mogočih zadevah. Stalno moram biti tukaj na voljo, vsak ima dostop do mene.

Ali je ljubljanska nadškofija največja po prebivalstvu?

MOLITVENI NAMEN ZA FEBRUAR

Splošni: Da bi kristjani izkazovali pomoč beguncem, ki so morali zapustiti svojo rodno domovino.

Misijonski: Da bi Bog naklonil kitajskemu narodu bolj živo zavest glede duhovnih dobrin.

Ne, Maribor je večji: mariborska škofija ima okoli 830.000 prebivalcev, naša pa približno 815, vendar pa naša hitreje narašča. Župnij pa imamo mi 304, duhovnikov je pri nas okoli 100 več kot v mariborski škofiji, ker imamo pri nas več redovnikov. V ljubljanski nadškofiji je tretjina klera iz vrst redovnikov; je pa prav lepo sodelovanje in ni nobenih napetosti. Koprška škofija je za približno tretjino ljubljanske, duhovnikov pa je v vaši škofiji sorazmerno največ. Pri nas bodo zdaj težave: vsako leto bi morali imeti 8-10 novomašnikov, potem bi lahko shajali, da bi nadomestili tiste, ki umirajo ali odhajajo v pokoj.

Koliko novomašnikov ste imeli letos?

Letos jih je bilo šest, v prihodnjem letu pa bodo samo štirje! Upajmo, da se bo stanje kmalu zopet izboljšalo.

(Ognjišče, 1982, 12)

Argentinski škofje k današnjemu položaju svoje dežele

Nadaljevanje iz prejšnje številke

II. Teoretični del: Doktrinarne osnove.

Ta del podaja v glavnih obri-
sih socialni nauk Cerkve.

Ta nauk sprejema najboljše in
najbolj utemeljena dognanja, ki
je na tem področju do njih pri-
šla svetovna sociologija, in jih
dopolnjuje Cerkev v luči razod-
etja. Ni to strogo verski nauk,
ki bi se neposredno nanašal na
večno rešitev naše duše, kar je
prvo poslanstvo Cerkve. A Cer-
kev v luči evangelija, pod ver-
sko moralnim vidikom, presoja
tudi vse sedanje življenje člove-
ka in človeštvo; tudi zgradbo
in življenje družbe prav v svo-
jem socialnem nauku. Cerkev je
prepričana, da človeštvu s tem
dela veliko uslugo, ker mu daje
prave smernice za ureditev druž-
be sredi tolikih zmed in zmot na
obeh skrajnostih.

Tako tudi ta dokument argen-
tinskih škofov v tem osrednjem
delu podaja glavne, a jasne po-
glede na temeljne socialne pro-
bleme, v luči katerih končno da-
je, v tretjem delu, predloge za
reševanje današnjega položaja v
deželi.

Vsakemu od teh problemov je
posvečeno svoje poglavje:

I. Človeška oseba. — Označu-
je bistvo in dostojanstvo člove-
ka kot osebe sredi stvarstva in
njegovo posebno veličino v nje-
govem religioznem odnosu do
Boga. Ta človek je obnovljen in
najvišje izpopolnjen v Kristusu.

II. Človeška družba. — Človek
je socialne narave in more ži-
veti ter se izpopolnjevati le v
medsebojni povezavi, v družbi.

Družbe, ki jih človek oblikuje,
so nekatere nujne po njegovi na-
ravi, kot sta družina in država;
druge pa so bolj svobodne, ki si
v njih človek postavlja posebne
določene cilje: kulturne, politi-
čne, gospodarske, gremialne, do-
brodelne, verske; to so „vmesne
družbe“ ali „vmesne skupnosti“
(comunidades, sociedades inter-
medias).

Vse človekovo življenje, tudi
socialno, je podvrženo moralne-
mu redu, veljajo zanj moralni
zakoni, zakoni vesti, zlasti zakon
pravice in bratske ljubezni. —
Cerkev, ki v vsem uči pravi mor-
ralni nauk, je za človeško druž-
bo kot kvas, ki vanjo prinaša

pravga duha in tudi zadovoljstvo v življenje.

III. Nacionalna (narodna in državna) skupnost

1. „Nacija“ kot kulturna in politična realnost. — Dokument ne opredeljuje globlje pojma narodnosti in se ne spušča v zapletena vprašanja o bistvenih elementih narodnosti. Je pač razumljivo, ker se ozira samo na Argentino in na njen položaj. Tu pa je prebivalstvo narodnostno najrazličnejšega izvora, pa povezano v tej deželi v skupno socialno, politično, gospodarsko in kulturno življenje v eni državi. Tako je vse prebivalstvo kot en politični „narod“.

Kot glavno in osnovno značilnost „nacije“ imenuje skupno kulturo; svojo polnost doseže „nacija“ na političnem polju v svoji državnosti, tj. v politični neodvisnosti in suverenosti. Tak je tudi položaj argentinske „nacije“.

2. Obči blagor. — Smisel in poslanstvo države je skrbeti za obči blagor vse skupnosti. Prav zato se ljudje povezujejo v državno skupnost in v njej prevzemajo svoje dolžnosti in imajo svoje pravice.

Končni namen države je torej človek, njegovo dobro; ni država sama sebi namen. Človek je podrejen državi, v kolikor mora sodelovati za dosego občega blagra in tega ne sme ovirati.

3. Enakost in udeležnost (v življenju družbe). — Državljeni so pred zakonom enaki in mora vsem biti odprta pot do dobrin ekonomije, kulture, socialnega življenja. Med človeškimi pravicami je tudi politična pravica državljanov soodločati o ureditvi in usodi svoje domovine. Na tej pravici prav temelji suverenost ljudstva; notranja, glede ureditve in življenja v državi, na vseh socialnih področjih; in zunanja suverenost, po kateri je njihova politična skupnost svobodna in neodvisna nasproti drugim državam.

4. Politično-socialni red. — Na enakosti državljanov in njih politični udeležnosti temelji današnja demokracija v ureditvi države in politično-socialnega življenja v njej.

Za moderno dobo je težnja po demokraciji značilna. Cerkev tej demokraciji daje trdno osnovo s svojim naukom o dostojanstvu človeške osebe in o osnovnih človeških pravicah.

Težnja po demokraciji je značilna tudi v politični zgodovini Argentine. (Na tem mestu je podana v glavnih in značilnih obri- slih ta zgodovina; št. 111-113.)

Vendar so oblike demokracije, kot jih poznamo iz dosedanje zgodovine, različne; nobena od njih ne zadovolji popolnoma. Vedno in povsod ostaja v življenju držav iskanje konkretno najbolj primerne oblike vladavine. V tem iskanju se nahaja že od nekdaj

čni ureditvi političnega življenja na oblast tudi v tem položaju mora upoštevati (št. 134-137).

5. Gospodarsko-socialni red. —

V tem poglavju Dokument omenja glavna načela krščanske socialne ekonomije. Nanašajo se na tale vprašanja: Cilj vse ekonomije, socialne pravice in socialna pravičnost, socialna politika, razmerje med delom in kapitalom, vmesne strukture na ekonomskem področju.

6. Vzgojni problem. —

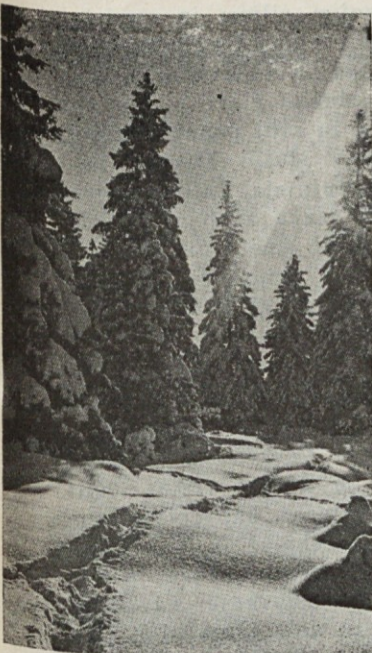
V bistveno poslanstvo Cerkve spada vzgojno delo. Zato se posebno Cerkev vedno zaveda, da se vsaka prava in trajna obnova družbe začenja in dovršuje v obnovi človeka, ki sestavlja družbo. Tako tudi ta dokument ne more obiti tega vprašanja in v tem poglavju spominja na glavna načela v vprašanju vzgoje.

Izrednega pomena je vzgoja v krščanski družini in kot nje nadaljevanje v dobri šoli.

Po nauku Cerkve imajo vsi ljudje pravico do svojemu položaju primerne vzgoje in izobrazbe. Starši in oblast morajo storiti vse, da ta pravica ne ostane le v teoriji in na papirju, ampak se v življenju uresniči.

Vzgoja mora biti celostna, integralna, ki zajema vso človekovo osebo: ne le po njegovem umu, ampak tudi po njegovi psihološki, moralni in duhovni plati, kar vključuje tudi versko vzgojo.

Šola, zlasti katoliška, naj ima

in danes tudi Argentina.

Pri tem je koristno upoštevati zglede od drugod, a nikdar jih ni mogoče v celoti porabiti v svoji deželi, ampak mora reševanje vedno odgovarjati svojevrstnim potrebam in razmeram dežele; vedno so potrebne pravno-politične strukture, ki zagotavljajo demokracijo in politične pravice državljanov. (Na tem mestu so podani bistveni pogoji in zahteve, brez katerih ni resnične demokracije; št. 118-131.)

Glede na trenutni položaj Argentine in njeno politično izjemno stanje Dokument navaja nekatere individualne in socialne pravice, ki jih na poti k dokon-

zato komunitarni značaj in bod organsko vključena v skupnost. V njej se namreč posredujejo življenjske vrednote, ki jih živi skupnost; v katoliški šoli verske vrednote, ki se predajajo mladini po življenjskem stiku konkretnih oseb, ki žive te vrednote.

Cerkev v skladu z današnjim položajem družbe glede šolstva stoji na stališču pluralizma različnih vrst šol; odklanja državni monopol šolstva; zakaj ta more poplitviti izobrazbo in kršiti pravice staršev, ki jih imajo pri izbiri vzgoje za svoje otroke. — Cerkev je za svobodno šolstvo, ki se v njem tudi bolj uveljavi bogastvo osebne iniciative in je zavarovana svoboda vesti in osebnega prepričanja. — V tem okviru ima važno mesto tudi verska šola.

7. Cerkev in država. — Za konec te kratke krščanske sociologije Dokument podaja glavne ugotovitve o razmerju med Cerkvijo in državo.

Obe sta vsaka v svojem redu popolni in neodvisni družbi: vsaka s svojim ciljem in sredstvi, da ga moreta doseči; ena na svetnem, druga na duhovnem področju. Obe služita človeku, ker obe potrebuje za svoj popolni razvoj. Tako se v službi človeku med seboj dopolnjujeta. Zato se morata držati vsaka svojega področja, a spet ne smeta druga drugi nasprotovati, ampak se spoštovati in druga drugi pustiti svobodo na njenem področju in morata vzajemno sodelovati v službi istemu človeku; vse to na način, kot narekujejo konkretne razmere.

Vplivanje Cerkve na svetnem področju je dvojne vrste: ločiti moramo namreč, kar delajo verniki kot zasebniki in kar delajo kdaj v imenu Cerkve; kakor tudi ločiti delovanje navadnih vernikov in delo hierarhije. (To razlikovanje upoštevajo praktične smernice III. dela Dokumenta.)

(Bo še)

Franc Gnidovec

Na vseh področjih človekovega ustvarjanja in delovanja često govorimo o potrebi po nenehnem izobraževanju in izpopolnjevanju. Človeka je sram priznati, da je v svoji stroki zaostal in ne more več slediti napredku, zato po svojih najboljših močeh zasleduje najnovejša dognanja. Po drugi strani pa moramo reči, da bi med kristjani le redko našli koga, ki bi ga bilo sram, ker je v veri slabo poučen ali ker se v Cerkvi dogajajo važne stvari, o katerih ne ve ničesar. Tako imamo tudi v naši slovenski krščanski skupnosti veliko bratov in sestra, ki so se v svojih poklicih in splošni izobrazbi povzpeli zelo visoko, celo na svetovno raven, po verski izobrazbi pa so ostali na ravni osnovne šole. Razkorak nam ne more biti v čast.

„Družina“

Kristjani brez Cerkve

Kristusova Cerkev je že v apostolskih časih doživela vse krize in preizkušnje, ki so jo zadele v njenem poznejšem dvatisočletnem potovanju na svetu. Tako je doživela tudi usodo kristjanov brez Cerkve. Gre za kristjane, ki o sebi trdijo, da so verni, da so ne samo krščeni, temveč da prejemajo tudi svete zakramente, vendar da s Cerkvijo ne soglašajo, da ne soglašajo z učiteljstvom Cerkve, to je s papežem in škofi.

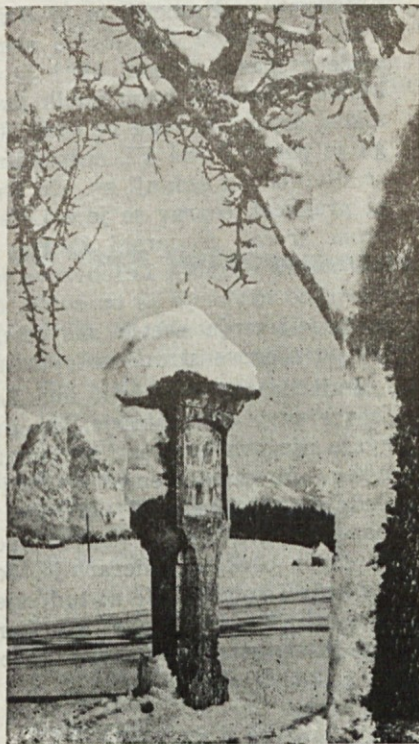
Sv. Pavel pozna takšne kristjane, ko svari npr. Galačane: „Čudim se, da se od njega (Boga Očeta), ki vas je poklical po milosti Kristusovi, tako hitro obračate k drugemu evangeliju; sicer to ni drug, razen da so nekateri, ki vas motijo in hočejo preobrniti evangelij Kristusov... Kakor smo poprej rekli, tudi zdaj znova pravim: Če vam kdo oznanja drugačen evangelij, kakor ste ga prejeli, bodi zavržen“ (Gal 1).

Kristjani na desni

Kakor takrat tako imamo tudi danes kristjane, ki oznanjajo drugačen evangelij, kot ga oznanja Cerkev v osebi papeža, škofov in koncila. Te sodobne kristjane bi po zgledu političnih sil mogli posaditi na desnico in na levico.

Na desnici bi bili francoski nadškof Marcel Lefebvre in njegovi

pristaši. O tem škofu je znano, da se je udeležil zadnjega koncila. Toda že na zasedanjih samih in še bolj po zaključku koncila je hodil svoja pota. Odklonil je razne nauke koncila, posebno vidno pa liturgične reforme. Ostal je pri maši, kot je bila pred koncilom. Ostro nastopa zoper ekumenizem in razne druge nauke II. vatičanskega koncila. Po svojem nauku je

rigorist (strogih pogledov) in ostro kritizira škofe in tudi Vatikan, češ da so popustljivi v nauku in v cerkveni disciplini.

Tako je 1981 za binkošti očital škofom, da dopuščajo, da katoliški duhovniki obhajajo liturgijo skupaj s protestantskimi pastori in da ponekod učijo celo pornografijo. V svojem govoru je dobesedno trdil: „Duhovniki se formirajo v modernističnih idejah, v liberalnih idejah, ki jih širi rimska kurija po zadnjem koncilu. Smo pri samouničenju Cerkve in to deloma po zaslugi rimskih kongregacij, ki bi morale braniti vero, toda je ne branijo več...“

Ta škof ima svoje privržence predvsem v Franciji in v Švici. Tam ima svoje bogoslovno semenišče v mestu Ecône. 1981 je za binkošti posvetil osem novih mašnikov, čeprav bi tega ne smel, ker ga je papež Pavel VI. suspendiral „a divinis“ in sedanji sv. oče tega ni preklical, čeprav se je z Lefebvrom srečal. Švicarski škofje so lani znova obsodili Lefebvrovo samovoljno ravnanje in opozorili, da je podeljevanje svetih zakramentov od njegove strani nedopustno.

Tudi drugod po svetu ima Lefebvre svoje simpatizerje, ker jim ugaja njegova strogost, antikomunizem in poudarjanje tradicije. Toda četudi ima škof Lefebvre v marsičem prav, nima prav v uporu zoper cerkveno hierarhijo, zoper zadnji koncil. Zato so tudi njegove zdrave ideje gnile, ker Cerkve je nevesta Kristusova. Kdor

nje ne spoštuje, tudi Kristusa ne spoštuje.

Kristjani na levi

Na nasprotni strani stojijo kristjani, ki so tudi brez Cerkve, le iz nasprotnih stališč. Gre za kristjane, ki se sami nazivajo „leve kristjane“. Na Slovenskem so se svoj čas imenovali „krščanski socialisti“. Danes se takšni kristjani imenujejo tudi „kristjani za socializem“. Najdemo jih po vseh krščanskih deželah bolj ali manj številne, bolj ali manj organizirane.

Njih značilnost je, da vidijo rešitev vseh problemov človeške družbe v marksizmu pod vodstvom komunistične partije. Po njihovem prepričanju so vse druge ideologije odpovedale, rešitev nudi le marksizem.

Za slovenske „leve kristjane“ je Edvard Kocbek že leta 1941 zapisal: „Slovenski narod se more življenjsko in duhovno rešiti le v socializmu“ (Pred viharjem). Do tega pa ne more priti samo od sebe, temveč je potrebna revolucija. Zaradi tega znova sklepa Kocbek: „Kaj moramo storiti mi kristjani? Pridružiti se moramo progresivnemu taboru okrog njegovega avantgardnega jedra“ (tj. okrog komunistične partije). To so slovenski krščanski socialisti tudi storili. S kakšnimi posledicami, priča zgodovina.

Podobno mišljenje gojijo še danes številni kristjani v Italiji in

drugod po svetu. Pravijo, da jim gre za reševanje družbenih vprašanj in ne za svetovnonazorske opredelitve. Zaradi tega se imajo še vedno za verne kristjane. V dokaz tega tudi javno prejemajo sv. zakramente, pišejo pisma škofom in trdijo, da so kristjani.

Kaj reči? To, da oznanjajo drugačen evangelij, kot ga oznanja Cerkev. Od enciklike Rerum novarum leta 1891 dalje je Cerkev vedno učila, da je marksistično gledanje na človeka in človeško družbo nezdržljivo s krščanskim nazorom. Poleg tega so marksisti povsod tam, kjer so prišli na oblast, tudi v praksi pokazali, kako pojmujejo človeka in njegove pravice: povsod so legalizirali razpo-

roko, splav, uvedli obvezno ateistično vzgojo mladine, odvzeli državljanom možnost politične in ideološke opozicije, z eno besedo: uvedli so ateistično diktaturo. Kako obupen je boj zoper slično diktaturo, priča sedaj „Solidarnost“ na Poljskem.

Gre torej za kristjane, ki so se postavili izven Cerkve, ki so ostali brez Cerkve. Kajti Kristusova Cerkev je njegovo skrivnostno telo, ki ima lahko tudi ude bolne, ki pa ne morejo več biti v tem telesu, če se ločijo od vidne glave. To je spoznal že sv. Avguštin, ki je zapisal: „Ubi Petrus, ibi Ecclesia“. Kjer je Peter, tam je Cerkev.

Kazimir Humar

Alojz Rebula

Padec, zaznamovan od vseh potresomerov

Je na Padec (izvirni greh) mogoče manj reagirala filozofija, ki si za svoj instrument ni vzela srca, ampak trezno misel?

Da se ji človekov položaj ni zdel samoposebiuemen, ampak tako ali drugače nesprejemljiv, dokazuje vrsta utopij, začeniši s Platonovo. Pri Zenonu je za človeka prvenstveno, da se iz tegobe življenjskega občutja reši v ataraksijo, v neobčutljivost. Za Plo-tina je telo ječa, v kateri ječi uklenjeni duh. Renesančni filozofi spet bežijo v utopijo, od Campa-

nelle do Moora. Pascala je groza sredi tišine vsemirja. Namesto v prihodnost si Rousseau zamisli izbeg nazaj v preteklost, v čistost pranarave. Kant ostane skrušen pred nespoznavnostjo sveta. Za Schopenhauerja je ena sama sla po samouničenju. Comte se še enkrat zateče v utopijo, ki se v bistvu izcimi v vizijo policijske diktature. Za Nietzscheja je svet, kakršen je, neznosen: faliranega človeka je treba prarasti z Nadčlovekom. Marx je tako malo pomirjen s svetom, da zah-

teva revolucijo, ki naj ga preorje v temeljih. Za Camusa je sploh človekov položaj sam v sebi absurden, nesmiseln. Po Heideggerju je bil človek vržen v bivanje kakor kamen v temo.

Tudi filozofija torej v svoji pojmovni treznosti konec koncev ne ve, kaj naj bi naredila s človekom: ali naj bi ga pahnila nazaj v srečo votlin ali naprej v srečo utopije. Eno je nedvoumno: spraviti se s človekovim položajem ne more. Filozofije stoje okrog človeka kakor venec kirurgov okrog neozdravljivega bolnika. Zmešnjava je babilonska: eden je za to, da tega bolnika spravijo nazaj na podeželski zrak prazgodovine, drugi predlaga domnevni sanatorij v oskrbi nadčloveka, tretji je za to, da se preseli v prav tako domnevni sanatorij svobode, enakosti in pravice. Spet drugi se nagiba k spoznanju, da bolnika enostavno ni kam siliti, da je z njim tako ali drugače končano. V zameno mu svetuje herojsko geslo „Ne dam se!“ Najde se kdo, ki meni, da je bistveno prekucniti posteljo, na kateri bolnik leži: v zdravljenje mora iti prevržen na trebuh, drugo se bo uredilo samo. Med temi kirurgi je tudi kdo, ki sploh ničesar noče. Zanj je človek bolan in ni. Tragika je zanj v tem, da si zdravniki z bolnikom vred ne morejo priti na jasno, ali bedijo ali sanjajo.

Vsekakor to ni opravilo, kakršno bi pričakovali okrog presto-

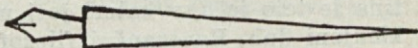
la, na katerem v svoji pomirjenosti z usodo sije vladar zemlje. To je prizor zmede, kolikor ni prizor brezupa. V nekem smislu je potresomer filozofije prav tako omamljen od padca kakor potresomer umetnosti. Za svoje sisteme namaka filozofija pero v zblojenem črnilu izvirnega greha.

Koliko pa se je človek pomiril sam s seboj na sami ravni usode, o tem se lahko do sitega razvemo iz zgodovine. Od razbitih lobanj v prazgodovinskih grobovih do odjeka zadnjega strela ob zidu, ki v času skupnega kozmičnega izletavanja reže na dvoje Berlin. S pomirjenostjo tukaj res ni kaj. Z izvirnim grehom nas dan na dan pita časopis. Tesnoba je postala naš kruh.

Ugovor: ali takšno gledanje na človeka in na zgodovino ni abnormavno? Ali ne greši proti „naravnosti“, s katero moramo gledati na oboje? Ali to izhodišče ni tipično izhodišče alienacije?

Odgovor: v tem primeru je bila prav alienacija izhodišče vseh pesnikov, vseh mislecev, vseh revolucionarjev. V tem primeru je človek sam na sebi, v svojem bistvu, alienirano bitje. To pa bi bilo treba dokazati. Alienacija ni nič drugega kot prevod iz izvirnega greha.

(Bo še)

Vera in zakrament sprave

1. „Ko sem bil otrok, sem govoril kakor otrok, mislil kakor otrok, sodil kakor otrok; ko sem pa postal mož, sem opustil, kar je bilo otroškega... Zdaj pa ostane vera, upanje in ljubezen; to troje; največja med njimi pa je ljubezen (1 Kor 13, 11-13).

Ta nauk sv. pisma poudarja dvoje: najprej, da je srčika krščanskega življenja delovanje v veri, upanju in ljubezni, potem pa, da mora kristjan v teh krepostih neprestano rasti, postajati iz otroka mož.

2. Kakor v naravnem življenju človekov telesni in duševni razvoj marsikaj ovira, n. pr. bolezen, nesreča, osebna nemarnost, tako se to dogaja tudi v življenju z Bogom. Najhujše ovire tu so tiste, ki nastopajo proti veri, upanju in ljubezni. Podobno kakor je za telesno in duševno rast potrebna hrana, vzgoja, delo itd., tako je tudi za rast krščanskega življenja, posebno za srčiko tega življenja, nujna Kristusova milost.

Največji in nenehni odstranjevalec ovir krščanskega življenja je zakrament sprave. Odpravljati jih mora predvsem tam, kjer povzročajo največ škode, pri bistvenem v tem življenju, pri veri, upanju in ljubezni. Poleg tega pa je ta zakrament — kot vsak zakrament — vrelec Kristusovega življenja za „to troje“, brez katerega krščan-

skega življenja ni.

3. Ko razmišljamo o veri, upanju in ljubezni v perspektivi spo-ved, npr. pri spraševanju vesti, se navadno ustavljamo le ob tistem, kar smo naredili proti tem krepostim, pri grehah storitve, in radi pozabljamo na vse, česar za te kreposti nismo naredili, pa bi morali, na grehe opustitve. Kakor skušnje kažejo, pa je ravno nemarnost pri delu za rast „tega trojega“ ne samo vzrok za grehe proti njemu, ampak do neke mere tudi za vse druge grehe.

V razpravi, ki bo mogla zajeti le najpotrebnejše, bomo zato prav pozorni na opustitve, ki ogrožajo temelje krščanskega življenja, ko puščajo v zakrnelosti vero, upanje in ljubezen.

Vera in spoved

1. V sv. pismu je temeljnost vere za krščansko življenje kar najodločneje izpričana: „Brez vere pa ni mogoče biti (Bogu) všeč. Zakaj, kdor hoče priti k Bogu, mora verovati, da je in da je tistim, ki ga iščejo, plačnik“ (Hebr 11, 6); „Če boste imeli vero kakor gorčično zrno, porečete tej gori: ‚Prestavi se od tod tjakaj!‘ in prestavila se bo in nič vam ne bo nemogoče“ (Mt 17, 20); „Po veri“ imamo življenje v Kristusu (Jan 20, 31); „Kdor ne bo veroval, bo pogubljen“ (Mr 16, 16).

Iz tega in drugega nauka sv. pisma sledi ena največjih krščanskih dolžnosti, skrb za vero. Kdor bi to skrb opuščal, bi v nekaterih primerih zelo hudo grešil. Prav tako pa ta nauk resno opozarja, kako težke so grešne storitve proti veri.

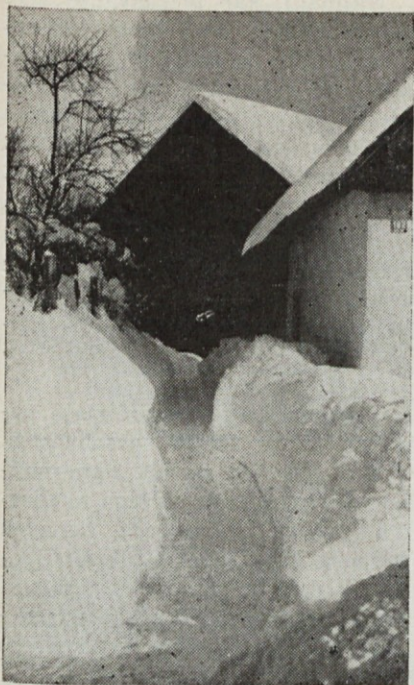
2. Vsak kristjan je dolžan svojo vero spoznavati. Gospod pravi: „To pa je večno življenje, da poznajo tebe, edinega pravega Boga, in katerega si poslal, Jezusa Kristusa“ (Jan 17, 3). Ta dolžnost je za vse kristjane, ki so prišli k pameti, doživljenjsko velika, vendar z ozirom na starost, poklic, okolje, v katerem živi, itd. različno velika in zahteva tudi različne načine spoznavanja. Tiste, ki morajo vero posredovati drugim, npr. starše, duhovnike, verske pisatelje itd., še dodatno veže, enako tudi kristjane, ki žive v družbi, kjer v javnem življenju vlada ateizem,

protiverska propaganda itd. Spoznavanje vere je stalna dolžnost tudi zato, ker se poznavanje krščanskega verovanja in življenja po neprestanem delovanju Sv. Duha v Cerkvi razvija, razvija pa se tudi svet in ostalo življenje, kar vse zahteva novih verskih uvidov. Pomislimo samo, koliko novih pogledov in obogatitev je prinesel naši veri 2. vatikanski koncil!

Kdor je obiskoval verouk samo za prvo obhajilo in birmo, kdor posluša pridigo samo za veliko noč ali božič, kdor skoraj nič verskega ne bere in razmišlja, kdor se trdovratno upira posedanjenju katoliške vere po 2. vatikanskem koncilu itd., tisti je zanemaril spoznavanje vere. Kdor pa kolikor toliko redno s Cerkvijo živi, posluša pridige in verska predavanja, se razgovarja o verskih rečeh s kompetentnimi ljudmi, dovolj obiskuje mladinski verski nauk itd., pri tistem ne bi mogli govoriti o zanemarjanju verskega spoznavanja.

3. S spoznavanjem vere je povezan sprejem nauka cerkvenega učiteljstva, to je papeževega ali vesoljnega cerkvenega zbora. „Kdor vas posluša, mene posluša“ (Lk 10, 16), je Kristus izjavil o tem učiteljstvu.

Kdor po lastni krivdi ne bi hotel sprejeti kakšnega nezmotljivega nauka cerkvenega učiteljstva, npr. zaradi zadolženega neustreznega verskega spoznanja, bi grešil s krivoverstvom, npr. če bi zavračal dogmo o Marijinem vnebovzetju.

Nekoliko drugače je s sprejemom rednega nauka cerkvenega učiteljstva, to je tistega, ki ga papež ali vesoljni cerkveni zbor ali tudi škofje učijo kot resničnega — z ozirom na sedanje spoznanje Cerkve — vendar pa ne kot nezmotljivega. Moralni nauk Cerkve je v veliki večini le redni nauk, npr. nauk o nedovoljenosti kontracepcije ali predzakonskih spolnih odnosih. Tudi redni nauk smo dolžni sprejeti z versko poslušnostjo (prim. Rimlj 1, 5). Ker pa si ta nauk ne more lastiti pravice, da je zajel vso resnico, posebno še vso resnico v življenju

posameznikov, je mogoče, da se kdo z njim ne more strinjati. Če do nestrinjanja pride pri kristjanu, ki je vestno premislil, upošteval njegove razloge itd., ne moremo reči, da je ta katoličan grešil. Kdor pa kakšen reden nauk Cerkve zavrača, ker ga zaradi nemarnosti v spoznavanju vere ne more doumeti ali ga noče temeljito premisliti ali ne sprašuje cerkvenega učiteljstva, lahko težko greši.

Ni naša dolžnost, da kakšno izjavo cerkvenega učiteljstva o resničnosti privatnih čudežev ali prikazovanj, npr. v Lurdu, sprejmemo kot obvezo. V vsakem primeru pa moramo ohraniti spoštovanje do cerkvenega učiteljstva.

Kdor rednega nauka cerkvenega učiteljstva ne bi jemal resno, se ne bi pregrešil samo proti veri, ampak bi grešil tudi z napuhom. Cerkveno učiteljstvo ima zaradi asistence Sv. Duha, temeljitega preučevanja o stvari, ki jo uči, itd. daleč večje zagotovilo resnice kakor posameznik. Zato kristjan tudi ne sme zapadati propagandi, ki se danes rada pojavi proti kakšnemu cerkvenemu moralnemu nauku, ki ljudem ne godi.

4. Naslednja dolžnost do vere, ki je ne smemo opustiti, je čuvanje in obramba vere. Čuvanje vere pomeni, da se, kolikor je mogoče, izogibamo vsemu, kar bi veri škodovalo, npr. protiverskemu govorjenju in berilu, brezbožnim zgledom, in da zle vplive na vero, ki se jim ni mogoče izogniti, čimbolj oslabimo, npr. z obujanjem

vere, z iskanjem razlogov za versko stvar, z razkrivanjem vrednot krščanske vere in obiskovanjem verouka.

Tudi vero bližnjih smo dolžni čuvati, kolikor nam je mogoče, posebno če gre za bližnje, ki smo jim postavljeni za služitelje vere, npr. starši svojim otrokom, župniki svojim župljanom.

Kadar imamo za to sposobnost in ne bi bili izpostavljeni težavam, moramo svojo in bližnjih vero tudi braniti, npr. v razgovoru, s pisano besedo.

5. Priznavanje vere je Kristus skrajno resno zahteval: „Vsakega torej, kdor bo mene priznal pred ljudmi, bom tudi jaz priznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih; kdor pa bo mene zatajil pred ljudmi, njega bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom“ (Mt 10, 32—33). Če imamo res osebno vero, potem priznavanje vere ne more biti problem, saj: „česar polno je srce, o tem usta govore“. Če se v navadnem življenju bojimo svojo vero priznati, je to navadno znamenje njene slabosti.

Očitno moramo vero priznati takrat, ko smo po njej uradno vprašani ali ko bi z nepriznavanjem koga pohujšali, npr. starši otroke, ali ko bi stalno skrivanje vere pred drugimi pomenilo že zatajitev vere pred njimi.

Začasno smemo vero prikrivati, če imamo za to sorazmerne razloge. Nikdar pa se to ne sme zgoditi z nepoštenimi sredstvi, npr. z lažjo.

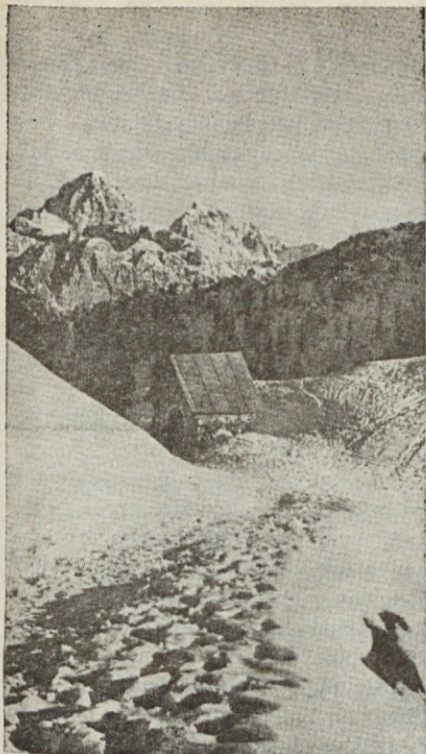
Najmanj, kar priznavanje vere zahteva, je to, da svojega krščanstva nikdar ne zatajimo, ne z besedo, ne z dejanji, ne z obnašanjem, npr. z izogibanjem vsemu verskemu, da bi tako ustvarili vtis nevernosti. Simulirati nevernost je v bistvu isto kot vero zatajiti.

6. Za vsakega kristjana velja Kristusova zapoved: „Oznanjujte evangelij vsemu stvarstvu!“ (Mr 16, 15), vsak je zaradi svoje vepelnosti v Kristusa in Cerkev dolžan vero razširjati.

Vero smo dolžni razširjati pametno in po svojih sposobnostih. Vsakdo jih ima dovolj, npr. molitev za razširjanje božjega kraljestva, prepričljiva beseda, denarna podpora župnijskemu ali misijonskemu delu, sodelovanje v skupni verski dejavnosti. Najbolj prepričljivo razširjanje vere je življenje po veri: „zgledi vlečejo“.

Kristjani smo na področju razširjanja vere v preteklosti veliko opustili in mnogi to danes nadaljujejo. Pripadniki nekaterih drugih ver imajo močnejšo zavest glede tega, npr. jehovci.

7. „Vera brez del je mrtva“, izjavlja sv. pismo (Jak 2, 26). Kdor se vsaj kolikor toliko ne trudi, da po tistem, kar veruje, tudi živi, tistega skrb za vero je bistveno pomanjkljiva in malo uspešna. Najboljša skrb za vero je redno krščansko življenje, molitev, poslušanje božje besede, prejemanje zakramentov, ljubezenski odnosi v družini, vestno izpolnjevanje poklicnih dolžnosti itd.

Ko si pred spovedjo izprašujemo vest glede vere, bi si morali najprej odgovoriti nasplošno, kakšno je naše življenje po veri. Pozitiven odgovor na to vprašanje močno govori za to, da sem posamezne dolžnosti do vere v bistvu izpolnil, oziroma, da nisem z opustitvami težko grešil proti veri.

8. Najhujši grehi, ki lahko nastanejo pri kristjanu zaradi stalne nemarnosti do vere, so krivoverstvo, verski dvom, verska brezbržnost in odpad od vere.

Krivoverstvo je zanikanje enega ali več razodetih verskih dejstev,

npr. Kristusovega božanstva. Poldoben krivoverstvu je verski dvom, kjer ne gre samo za težave pri priznanju kakšnih verskih resnic, ampak za prostovoljno mišljenje, da je ta ali ona morda zмотa. Verska brezbržnost je praktična ali načelna: praktična je življenje mimo Cerkve, po svojih lastnih uvidih, je neka „vera brez de“; načelna pa je zadolženo prepričanje, da so vse vere enako dobre. Načelni brezbržnosti se more približati skrajni verski pluralizem, ki ima za možna nasprotujoča si mišljenja o isti verski stvari. Najtežji greh, ki ga lahko kristjan napravi proti veri, pa je odpad od vere, ki je „greh za smrt“ (1 Jan 6, 16), kot bi dejalo sv. pismo, je prostovoljna odklonitev celotne vere, to je sožitja z Bogom v Kristusu.

V zvezi z naštetimi grehi naj slede še najnujnejša pojasnila. Ne greši s krivoverstvom, kdor zanika kakšno versko resnico brez lastne krivde; pri njem gre za zмотo. Tudi še ni heretik tisti, ki spodbi-ja kakšen verski nauk, ko ima le-ta v Cerkvi gotovost, vendar ga Cerkev ne uči kot nezmotljivega, npr. to, da je katoliško pravilno sklenjena in izvršena zakonska zveza nerazvezljiva ali da je laž nekaj samo po sebi slabega in zato nikdar dovoljena.

Če je kdo negotov glede kakšnega verskega dejstva, vendar iskreno išče jasnost, ne greši z verskim dvomom. Isto velja za tistega, ki dvomi glede izrazoslovja kakšnega verskega nauka, npr. ali je Bog

res ustvaril svet v šestih dneh, ko ne pozna dovolj načina izražanja sv. pisma, ali če dvomi o trditvi kakšnega cerkvenega oznanjevalca, ko ne gre za razodeti nauk. Kajpada, nobenega greha ni, če se komu vsiljujejo verski dvomi, ki jih noče. Tudi tisoč verskih težav še ne napravi verskega dvoma (H. Newman). Možno je, da nekdo odpade od vere brez težke krivde, ker npr. ni imel dobre verske vzgoje ali ker je v razvojnih letih doživel hudo pohujšanje. Gotovo pa je res, da kristjan, ki skrbi za rast svoje vere, ne more imeti razloga za odpad, saj je krščanska vera po svojem bistvu nekaj tako primernega človeški naravi, da je nastal celo pregovor: anima humana — naturaliter christiana (človeška duša je po naravi krščanska). Ni odpad od vere, če kakšen zdomec zaradi cerkvenega davka pred sodiščem izstopi iz Cerkve ali zaradi službe kakšen kristjan izjavi, da je ateist; oboje je zatajitev vere.

9. Če bi kristjan iz zadolženega prepričanja govoril proti kakšni verski resnici, bi to lahko pomeni-

lo krivoverstvo ali tudi versko brezbriznost. Navadno pa se govorjenje proti veri pojavi zaradi zadolženega nerazumevanja kakšnega verskega dejstva, nasprotovanja cerkvenim ljudem, lahkomiselnosti in objestnosti itd. To govorjenje zlahka povzroča pohujšanje in tako nastane poleg njega še drugi greh. Govorjenje proti cerkvenim predstavnikom, npr. duhovnikom, je govorjenje proti veri v primeru, da se nanaša nanje kot na oznanjevalce verske resnice, sicer je opravljanje ali obrekovanje, ki lahko tudi veri škodi.

10. Lahkovernost je nadomestek za pravo vero. Z njo greši, kdor bolj verjame posameznim ljudem, privatnim čudežem in razodetjem itd. kot razodetemu ali tudi rednemu nauku cerkvenega učiteljstva, npr. bolj kakšni fatimski Luciji, tradicionalističnemu nadškofu Lefebvru. Lahkovernost je pogosto posledica raznih psihičnih zavor, nepravilne vzgoje, teženja po posebnosti ipd. in zato pogosto ni težko grešna.

Dr. Štefan Steiner

Zborovanje slovenskih izseljenskih duhovnikov

Od 10. do 13. novembra so se v Luksemburgu v semenišču Janez XXIII. zbrali duhovniki iz Zahodne Evrope, ki skrbijo za naše zdomce in izseljence. Vseh udeležencev je bilo 32. Prišli so iz Nemčije, Avstrije, švedske, Anglije, Švice, Francije

in Belgije. Sestanka se je udeležil tudi narodni ravnatelj za izseljensko dušno pastirstvo škof dr. Stanis av Lenič, ki je imel dvoje predavanj.

Ti sestanki imajo dvojni namen: Služili naj bi najprej poglobljanju duhovnikovega znanja, širili njegovo obzorje ob reševanju sodobnih vprašanj v teologiji in pastoralni. Drugi namen pa je družabne narave.

Naše korenine so v preteklosti

Vsak človek ima kot posameznik in kot član skupnosti svoje korenine v preteklosti. Človeka ni mogoče razumeti, če ne poznamo njegove zgodovine, če ne vemo, kaj vse je doživel sam in kaj so doživeli njegovi predniki. Šele če vse to poznamo, si bomo lahko odgovorili na marsikatero vprašanje, ki si ga v sedanosti zastavljamo ob njegovem obnašanju, ob njegovem mišljenju in delu. Pogled v preteklost pa tudi opravičuje ali postavlja pod vprašaj pričakovanja za prihodnost.

Po starejših pa odmevajo v človeku doživetja njihovih prednikov, odmeva v njem miselnost teh prednikov.

Človek je hkrati član narodne skupnosti, zato le-ta nanj vpliva in določa njegovo miselnost, pa naj pri tem mislimo na sedanost ali na zgodovino te skupnosti. Vsak človek nosi s seboj zgodovino svojega naroda, v vsakem človeku utripa narodno srce.

Prav je, da imamo ta spoznanja vedno pred očmi, da jih resno jemljemo in upoštevamo. Tako bomo marsikaj bolje razumeli in uspešneje načrtovali za prihodnost, kar se tiče rasti in razvoja posameznika in skupnosti.

Najbrž so bili kdaj časi, ko so ljudje preveč poudarjali preteklost, ko je bilo izročilo nekaj svetega in nedotakljivega, ko je vsaka spre-

memba bila sumljiva že zavoljo tega, ker je bila nekaj novega — in sta rast in razvoj le z največjo težavo napredovala ali ju je zadušila nasprotna sila že na začetku. Še danes so nekateri prepričani, da je edina takšna drža pravilna, modra, pri tem se pa ne zavedajo, kakšne posledice ima lahko to prepričanje za druge; nazadnje je znamenje staranja, pomanjkanja življenjske moči; je odsev večerne in jutranje zarje; naznanja smrt, ne pa življenje.

Sicer pa je zopet res, da se danes večkrat premalo oziram v preteklost, da premalo upoštevamo zgodovino, in tako se rado dogaja, da vse, kar delamo v sedanosti in načrtujemo za prihodnost, nima pravih temeljev, ne najde odziva v ljudeh, ne prinaša zaželenih sadov. V nekem oziru je potem naše prizadevanje „v zraku“, ne ustreza resničnim potrebam in okoliščinam. Človek je živo bitje, ki ima svojo zgodovino in svoje zakonitosti.

Menimo, da je dobro o tem razmisliti tudi ob Prešernovem dnevu, ki ga vsako leto obhajamo na njegov smrti dan 8. februarja.

France Prešeren spada med tiste ljudi našega naroda, ki so odločilno vplivali na miselnost slovenskega človeka, saj so črpali svoje duhovno bogastvo iz njego-

ve zgodovine in mu hkrati kazali pot v prihodnost, ki jih zato vsi Slovenci na nek način nosimo v sebi. Pravi preroški navdih in zanos je bil v tem našem največjem pesniku.

Vendar pa ta njegova vera v prihodnost in zavzetost zanjo ne pretrga vezi s preteklostjo, temveč prav iz nje raste in črpa svojo moč iz njenega najžlahtnejšega sadu, kakor tudi zavrača vse, kar je bilo in je temu sadu v pogubo. O tem jasno govori najdaljša Prešernova

pesnitev Krst pri Savici. Tako je Prešeren tudi še danes naš učitelj in je njegova izpoved v pesmi naše vodilo, ki ga moramo upoštevati, če nam gre resnično za razvoj vsakega posameznika, naše skupnosti, našega naroda in človeštva nasploh, za lepšo prihodnost sveta.

Naše korenine so v preteklosti, a iz preteklosti in včasih tudi kljub njej moramo v sedanosti živeti in delati v upanju na vedno lepšo prihodnost in si z vso zavzetostjo prizadevati zanjo.

Prešernova rojstna hiša

21. maja 1939 je bila izročena Prešernova rojstna hiša v last vsemu slovenskemu narodu. Odkupljena je bila z darovi slovenske šolske mladine in narodno zavodnih Slovencev od vsepovsod.

Prešernova rojstna hiša nam je dragocen narodni spomenik, ker se je v njej rodil véliki pesnik, ki nam je iz prvin ljudske govornice ustvaril čudovito dovršen pesniški jezik in zlagal v njem pesmi, da smo s ponosom in častjo stopili v zbor izobraženih narodov. Ta hiša je preprost kmečki dom, iz kakršnega so izšli po vrsti odlični možje, ki se jim moramo zahvaliti, da smo izobražen narod. Od kod naša narodna pesem s čudovitimi napevi? Od kod pripovedka, pravljica, ljudska modrost v pregovorih? Od kod ljubezen do naše prelepe zemlje, vasi in

doma? Od kod vseh teh mož zdrava slovenska beseda? Vse, vse nam je dal in ohranil kmečki dom. Da, kmečki dom, ki ga je bila kljub trdemu delu sama lepota, kljub bridkim uram večna pesem. Iz te lepote so pile otroške duše in dobivale moč za vélike narodne stvaritve.

Le pogledjmo! Prišla je pomlad zelena. Odpró se hlevi; ovčice z drobnimi jagnjiči veselo meketajo v gmajno; zvonci čred zapojejo, kozarjev rog se oglasi v žvrgolenje škrjančka; na polju se kade razorane njive; otroci pa stikajo za vijolicami, piskajo na trobentice in si delajo piščalke iz muževnega lubja. — Pa je prišlo poletje, z njimi košnja, vriskajoči senoseki, grabljice, seneni vozovi; za žetvijo in pletvijo se oglasi pesem cepcev po naših sked-

Cerkev sv. Marka zraven Prešernove hiše v Vrbi

njih. — Jesen: po vrtovih sadje zori, po vinogradih se pišejo jagode na tesu, vsak večer drugod manejo proso, ličkajo koruzo: povsod pa pesem, šala, nagajivo veselje. — Nazadnje zima: kolovrati brné, za mizo pa gospodarji možujejo in vladajo srenjo, iščejo osveta v starih dogodbah, otroci iz zapečka bistro poslušajo. Med vse to pa so razvrščeni prazniki: božič z jaslicami in kolina-mi, velika noč z božjim grobom, s pirhi in kolačem, proščenje in svatbe, procesije in kresovanje, pogrebi in osmine. Vse: delo in trud, veselje in žalost, in vendar

lepota, tudi v grenkosti svetla in močna, ne godrnjava in obupana.

Pomislimo še na tiho delo naše narodne obrti! Poglejte naše peče in avbe: vse dih srca in duše! Poglej preslico pri kolovratu: vsaka je drugačna, v vsako je vdahnjena nova pesem za balo mladi nevesti. In mize in stoli, skledniki in žličniki, škafi in svitki — vse živi, vse ima dušo, celo žlica, iz brinove korenine rezana, s srčki in svetimi imeni okrašena; ustvarilo jo je srce pastirja s planine v zahvalo gospodinji za zvrhano mero reje. Kdor je vse to okusil in vse to

pustil, bo razumel Prešernov pri-
srčni vzdih:

O Vrba, srečna, draga vas
domača,
kjer hiša mojega stoji
očeta!

Ali sedaj razumete, kateri je
tisti „svet“, ki se je Prešernu ta-
ko tožilo po njem, da si je v dnu
srca zmeraj želel nazaj?

Iz teh domov diha ljužeča skrb
matere gospodinje, ki se tiho in
voljno žrtvuje domu in družini,
ki si pritrjuje za sina, da pojde
v šole. Po teh domovih slediš vo-
ljo gospodarjev, mož, ki so se za-
vedali, da ima grunt korenine do
pekla, in so ga zato držali, da
je prenesel vse težave in presku-
šnje, kakor kamni pod vaško lipo,
kjer so zborovali in branili svojo
pravdo. Bršljan in petelinje pero
za klobukom sta jim bila živo pi-
sno, ki je razodelo več kot danes
tovori tiskanega papirja. Če je so-
seda zadela nesreča, ni bilo tre-
ba prosjačiti od vrat do vrat,

vas je storila svojo dolžnost brez
moleđovanja.

Vsi ti častitljivi kmečki domo-
vi naj bodo poveličani v Prešer-
novi rojstni hiši v Vrbi! Naj nam
bo glasnica preteklosti in naj bu-
di v nas ljubezen do vsega doma-
čega, slovenskega!

Franc S. Finžgar

O Vrba, srečna, draga vas domača
kjer hiša mojega stoji očeta;
da b' uka žeja me iz tvoj'ga sveta
speljala ne bila, golj'fiva kača!

Ne vedel bi, kako se v strup prebrača
vse, kar srce si sladkega obeta;
mi ne bila bi vera v sebe vzeta,
ne bil viharjev notranjih b' igrača!

Zvesto srce in delovno ročico
za doto, ki je nima milijonarka,
bi bil dobil z izvoljeno devico;

mi mirno plavala bi moja barka;
pred ognjem dom, pred točo mi pšenico
bi bližnji sosed varoval — svet' Marka.

France Prešeren

Prirodni kras Gorenjske vedno znova
v spomin nam kliče sina — velikana:
pod Stolom Bled in Vrba, dlje Ljubljana,
kjer zlila v strup se sreča je njegova.

Poet iz Vrbe zvezda je vodnica
Slovcem vsem, ki materni besedi
ostali zvesti so v jezikov zmedi
in jim v ponos je naša govorica.

Ljubimo jo kot biser dragoceni,
ki nam ga Stvarnik je izročil v dar.
Vedo naj vsi, da v srcih smo iskreni.

In kakor zvoki harfe in fanfar
pojo naj Poezije v čas megleni,
ki v njem gradi nasilje si oltar.

Ljubka Šorli

.....

Dan po Dragi' 81. — Sredi te praznine, sredi tihote so ko v sanjah pred mano ljubi obrazi, odkriti obrazi, snidenja vesele dlani. Tri različne Slovenije so prišle na srečanje: zdomska, najdaljnješa in najbolj izpostavljena; zamejska, najštevilnejša, matična... omamljena in utrujena od kadila eni sami barvi. — Najprej je spregovorila tujina: na usta buenosaireške Slovenke Katice Cukjati. „Med domovino in zdomstvom“ Pregledno, brez vsake odvečne besede, stvarno, prepričljivo. Poslušalstvo se ob njeni slovenščini presenečeno spogleduje, češ tu naj bi se zgledovala naša zamejska mladina. Srečen sem ob dokazu, kaj je zmogla obrekovana ali ignorirana argentinska Slovenija vcepiti svojemu naraščaju: klenost jezika in jasnost nazorov. Koliko tam doli rojenim sem že imel priložnost stisniti roko in se čuditi njih gladki, bogati slovenski govoricici? Marjanka in Veronika Kremžar, Janez Zorec, Andrej Fink in njegov brat Marko — in zdaj ta petkov večer Katice Cukjati. Kdo more reči, da za „seme izkrvavelega naroda“, razpršeno po vseh celinah, ne molijo tudi naši rajni, ki so moralj nasilno s sveta... (Vinko Beličič, Mladika 7/8, Trst)

Kratka zgodovina Slovencev

(Nadaljevanje)

3. ZAČETKI NASELJEVANJA SLOVANOV V VZHODNIH ALPAH.

a) Prvi slovanski sunek v Vzhodne Alpe

V času, ko so predniki Južnih Slovanov vdirali preko Donave na Balkanski polotok v prvi polovici šestega stoletja, so prešli Karpate v ozemlje severno od Donave že tudi predniki zahodnih Slovanov. Že ob prvih slovanskih vdorih preko spodnje Donave so imela močan vpliv nanje tudi neslovanska ljudstva. Podobno se je godilo tudi na Zapadu. V Srednjem Podonavju se je naselilo namreč sredi med Slovani roparsko nomadsko ljudstvo Obri. Sami so se po trditvah bizantinskih zgodovinarjev imenovali Avari. Ob svojem prihodu v Evropo so bili že pleme, zvarjeno iz različnih sestavnih drobcev, delno turških, delno pa hunskih. Prišli so po isti poti kakor pred njimi nomadski Huni, za njimi pa Madžari in v trinajstem stoletju še Mongoli. Stepski pas, ki se razteza od Srednje Azije do vrat Dunaja, je velikega zgodovinskega pomena. Tod so še in še vdiral nomadska ljudstva v osrčje Evrope.

Spomladj leta 568 so se german-

ski Langobardi odpravili v Italijo in prepustili Panonijo Obrom. Tako so postali Obri gospodarji v vsej Panonski kotlini. Vendar so bile še nekaj desetletij njihove oči obrnjene le proti jugu, kjer jih je vabil bogat bizantinski plen. Šele proti koncu šestega stoletja so začeli usmerjati svoje pohode v vedno večji meri tudi proti zahodu. Vsekakor pa so si s to preselitvijo v Panonsko kotlino pridobili osrednjo pokrajino med Sloveni, usmerjenimi proti jugu in v Vzhodne Alpe. Prav kmalu so jih res združili pod svojim vodstvom in na ta način močno okrepili svojo in njihovo moč. V tej plemenski zvezi pa so bili vendarle Obri zaradi več vzrokov v resnici odločujoči dejavnik. Gibljivost dobro oborožene konjenice je dajala Obrom znatno prednost pred slovansko pehoto. Obri so združili velik del slovanskih plemen v skupni napad na Balkanski polotok in v Vzhodne Alpe.

Slovanska podrejenost obrskemu vodstvu se je izražala na različne načine. Slovani so morali prepuščati Obrom najboljši del svojega vojnega plena. Obri pa so prejkone zahtevali od slovanskih plemen tudi plačevanje tributa, čeprav se zdi, da so Slovani ohranili svoje

lastne plemenske poglavarje.

Ko so torej Langobardi za veliko noč l. 568 odšli iz Panonije v Italijo, je v Panoniji nastala praznina, ki so jo kljub Obrom ali celo navkljub tem, začeli zagrinjati slovanski valovi. Valili so se od severa in vzhoda. V letih 593 in 595 so se bojevali z Bavarci že ob zgornji Dravi, okrog leta 600 pa so silili že skozi „istrska vrata“, tj. skozi Vipavsko dolino, v Italijo. V teh tridesetih letih so torej predniki poznejšega slovenskega ljudstva zavzeli današnjo domovino, obenem pa tudi vse tisto ozemlje v Alpah, ki so ga Slovenci v poznejših stoletjih do okrog leta 1500 spet izgubili.

b) Obseg naselitve alpskih Slovanov

Prvotno ozemlje alpskih Slovanov — prednikov današnjega slovenskega naroda — je segalo od Kolpe in Tržaškega zaliva na jugu, do Donave med Travno in Dunajem na severu, od Blatnega jeze-

Nadškof Kuharić in Šuštar pri papežu

21. novembra je papež Janez Pavel II. sprejel v posebno avdienco predsednika Jugoslovanske škofovske konference zagrebškega nadškofa in metropolita Franja Kuharića ter podpredsednika Jugoslovanske škofovske konference ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Alojzija Šuštarja. Papež je oba nadškofa za-

ra na vzhodu do Pustriške doline v povirju Drave in do Soče na zahodu. V tem prostoru je bila Koroška globoko v srednji vek prirodno središče alpskih Slovencev, ki so jih imenovali Karantanci.

Alpski Slovani so ob napadih uničevali gospodarske in kulturne pridobitve in rimska mesta, kolikor jih je še bilo v notranjosti. Dokončno je zamrlo mestno življenje, ohranilo pa se je le v obalnih mestih.

Nekatera mesta so našli Slovani že v razvalinah in se niso ohranila niti imena. Ponekod pa so nastala blizu starih nova naselja in so se imena ohranila, kot: Celje, Ptuj, Kranj in druga. To dokazuje, da je nekaj porimljanjenih prejšnjih prebivalcev preživelo slovansko naselitev. V današnjo dobo so se ohranila tudi neslovanska imena: Sava, Krka, Drava, Soča, Kolpa, Bled, Bohinj, Kras, Koroška itd. Tudi rimske ceste so ostale v uporabi še ves srednji vek.

(Po Inzkovi „Zgodovini“)

držal v daljšem pogovoru. O vsebini pogovorov vatikanski tiskovni urad ni dal nobenega poročila.

Nadškof Kuharić in šuštar sta se v Vatikanu srečala tudi z državnim tajnikom kardinalom Casarolijem in drugimi osebnostmi.

Verjetno so se pogovarjali o stanju Cerkve v Jugoslaviji in o raznih dogodkih, ki povzročajo napetost med režimom in Cerkvijo.

Na cesti

Cesta, avtocesta (avto cesta), **avtomobilska cesta**; **makadamska cesta** (makadám=površina ceste iz povaljanih plasti kamna in peska); **magistrala**=glavna (prometna) pot; glavna ulica (v publicističnem jeziku); **obvoznica**=obvozna cesta (npr. Gral. Paz); **izpádnica**=izpadna ali izvozna cesta (cesta, ki povezuje središče mesta ali mestno magistralo z zunanjo cestno mrežo; npr. avtocesta „25 de Mayo“); **vpádnica**=vpadna ali uvozna cesta (pomeni pravzaprav isto kot izpadnica, a gledano v obratni smeri); **obvezna smer**; **enosmerna, dvo-smerna cesta** („mano“ lahko opustimo); **(vozni) pas=carril; dvo-pas(ov)na cesta**; **večpasovna cesta**; **odstavni pas**=pas za počasi vozeča vozila; **prehitevalni pas**; **cestišče**=ves prostor, ki ga zavzema cesta; **vozišče**=calzada; **plóčnik, hodník** (redko): vereda, acera; **rob pločnika, rob ceste**; **robník**=kamniti ali betonski rob ceste med voziščem in pločnikom; **bankina, bankét**; **odbojna ograja**; **počivalnik**=kamen ali prostor...; **izogibališče**; **obračališče**; **smérnik**=kantón (v pog. jeziku)=**konfín** (v pog. jeziku)=**odpéštnik** (narečna beseda)=**odrivač** (narečno v tem pomenu; osnovni pomen: kamen, ki varuje vogel hiše pred vozom)=**obcestni (ali odbojni) kamen**.

Hitra cesta=c. za hitrejša vozila; **odprta cesta**=c., na kateri ni omejitve hitrosti; pomeni pa tudi nasprotno od zaprta; **cestni križ**; **križišče**; **pometni voz** ali **prometno vozlišče**=večje križišče z izvennivojskimi križanji na avtocestah; **stičišče** ali **križišče** več vrst prometnih poti; **krak** (ceste); **odsek** (ceste); **odcep** (cesta se odcepi); **prehod (za pešce)**; **železniški prehod, (žel.) prelaz**; **nadvoz, podvoz**=mostu podoben objekt za prehod vozil nad cesto ali železniško progo; pot za prehod vozil pod cesto, železniško progo ali vzpetino; **nadhod, podhod**=takšen prehod samo za pešce; **parkirišče**=parkirni prostor, parkirno mesto; **parkirati**=estacionar; **parkirna ura**; **parkirnána**=pristojbina za parkiranje; **cestnána**=peaje; **cestninska postaja**; **mostnána**=pristojbina za uporabo mostu; **kažipot**; **(bencinska) črpalka**=estación de servicio; **klanec, breg**: **ovinek**=vijuga=rida=okljuk.

Cesta drži do mesta. Cesta pe-lje v hrib. Cesta se vzpenja. Cesta zavije. Ceste se križajo. Cesta je obremenjena (ima dosti prometa). Prečkati (=iti čez) cesto.

Kadar govorimo o cestnem prometu in o vsem, kar vidimo na cesti ali ulici, rabimo seveda še dosti drugih izrazov. Omenil bom še besedi **prométnica** (=prometna pot) in **štiripasóvnica** (=štiripasovna cesta), ki se rabita, a še

Čudež v Kiseku

Pred meseci smo se spominjali sto let smrti pisatelja Josipa Jurčiča in pričujoča obdelava iz slovenske zgodovine vzetega dogodka se mi je porodila ob spominu nanj, ki nam je poleg prvega slovenskega romana in številnih drugih pripovednih del zapustil tudi znano povest o Juriju Kozjaku, slovenskem janičarju. — Druga misel: zunanje stiske in preizkušnje, ki so trle slovensko ljudstvo, niso bile morda nikdar tako hude ko v stoletjih turških napadov, a kdove če niso danes usodnejši časi, vendar manj vidni in manj spoznavni.

Turški napadi so v šestnajstem in sedemnajstem stoletju razsajali kot vihar azijskega hudičevstva nad slovenskimi in drugimi kraji, ponehali so šele v osemnajstem stoletju. Vemo, da so tabore —

.....

nista navedeni v SP 62. Gotovo ju bo upošteval SSKJ.

Kot marsikatera beseda ima tudi cesta preneseni pomen. Nekaj primerov: Otroka je vzgajala cesta. Vrgel ga je na cesto. Pijanec je dobro meril cesto. Sosed je vedno na cesti (dosti potuje). Nihče ne pobira denarja na cesti. Prijatelj je na cesti (brez stanovanja ali službe).

Simon Rajer

utrdbe, zgrajene okrog cerkve, kamor so se ljudje zatekali ob napadih nevernikov — začel graditi, kot pripoveduje Valzazor, leta 1471. Možje in fantje so branili obzidje, žene in otroci so klečali v cerkvi. Si moremo predstavljati, kako je bila tista molitev nujna, goreča in naravnost udarjajoča ob nebo? Tabori so bili priče velikih junaštev — tako na obzidju kot v priprošnjem duhu. Pomislimo samo na tisto posebno turško specializacijo odpeljevanja ljudi v sužnost. Vsega skupaj so odpeljali iz naših krajev nad sto tisoč ljudi, predvsem mladih, prav toliko ali še več so jih pobili in ni pretirano reči, da je izginila v tistih krvavih stoletjih več kot polovica vseh Slovencev. Šlo je za sam obstoj naroda.

Ena najbolj ganljivih zgodb iz časov turških napadov in nasilja po naših krajih je gotovo tista iz malega, utrjenega mesta Kisek, ob meji Zgornje Štajerske, v najvzhodnejših predelih ozemlja, ki je bilo takrat, pred štiristo petdesetimi leti, še slovensko. Bilo je spomladi leta 1532. Turško nasilstvo je vedno bolj napredovalo proti srcu Evrope. Sultan Sulejman je zbral ogromno vojsko dvesto tisoč mož in tristo topov, ki se je pomikala preko jugozahodne Ogrske in preko ozemlja vzhodnih Slovencev proti Dunaju. Poveljnik Kiseka je bil

znani hrvaški junak Nikolaj Jurišič, ki je bil tudi kranjski deželni glavar, priljubljen pri avstrijskem in ogrskem vladarju Ferdinandu. Poletje je šlo h koncu, ko se je pojavila silna vojska pred Kisekom, kamor se je zateklo mnogo okoliških kmetov z ženami in otroki. Jurišič, ki je imel s seboj še osemintrideset oboroženih konjikov, se je nameraval umakniti h glavni vojski na Dunaj, a so ga meščani preprosili, da je ostal in se odločil braniti mesto. Obraz z visokim čelom in močnimi obrvmi, drznim nosom in izrazitimi usti ga je izdajal za odločnega poveljnika. Iz prebeglih kmetov in meščanov je sestavil posadko, ki je štela kakih sedemsto mož, ki pa niso bili kaj prida oboroženi. Mnogi so vihteli le kmečko orožje: sekire, kose, cepine, preproste sulice. Vendar so branitelji junaško odbijali naskoke sovražnikov, ki so začeli napadati mesto štirinajstega avgusta. Najprej so po okoliških vinorodnih gričih razpostavili svoje majhne topove in začeli obstreljevati mesto. Kot jajce debele krogle so deževale po stenah in po obzidju, vendar niso naredile prevelike škode — manj kot kadar so branitelji metali iz obzidja kamenje na naskakujočo drhal.

Junaško so odbijali Kisečani fanatičnega sovraga — dokler so mogli. Tema je bila kakor v rogu in oblaki so se podili mimo meseca, ki je le redkokdaj bledó posvetil na mesto in okolico. Turki so kurlili na tisoče ognjev po vsej bližnji

in daljni okolici, obenem pa so v temi pod obzidjem začeli spodkopavati zid, ki se je kaj kmalu začel rušiti. Čez nekaj dni — bilo je 28. avgusta — je že nekaj rdečih zastav s polmesecem plapolalo na podrtinah obzidja. Po težko odbitem napadu tistega dne je Jurišič pisal cesarju Ferdinandu: „Od naših sedemsto oboroženih kmetov in meščanov je že polovica mrtvih; le milost božja nas še varuje, bodi ona milostljiva moji duši.“ V svojem poblaznelem napuhu in divjaštvu so azijati skušali pregovoriti Slovence v Kiseku, da bi se predali in sprejeli zasužnjenje, a ti so odbili vsako ponudbo.

Bil je vroč dan, tridesetega avgusta; pobesneli neverniki so z vso silo navalili na mesto, ki so ga komaj še branili utrujeni in obupani kmetje, v glavnem orožju neveščji. Silno vpitje se je razlegalo okrog obzidja, predrzni janičarji so sekali s svojimi zakrivljenimi meči že na nekaj krajih v samem mestu in že je padlo nad petdeset onemoglih braniteljev, katerim je tudi strah jermal poslednje moči. Sam Jurišič je krvavel iz dveh ran. Turki so nezadržno vdiral pri mnogih odprtinah zidu in kazalo je, da bodo še tisto uro — dan se je bližal poldnevu — zavzeli mesto. Iz zvonika cerkve svetega Martina je nenehno bilo plat zvoná in v tistem zadnjem trenutku so obupani starci in ženske in otroci zagnali tako silen krik in jok, da so se celo Turki zdrznili. Še več — nenádoma se je zdelo, ko da jih neka nevidna

sila potiska nazaj, kajti začeli so se umikati in prestrašeni bežati prek napol podrtega zidovja. V silni zmedbi se branitelji niso takoj zavedli, kaj se dogaja. Bili so tako izmučeni, da so pričakovali brezdušno skorajšnjo smrt. Jok prestrašenih otrok in žená pa se ni polegel še dolgo potem, ko so kmetje in meščani že spet stali na ruševinah in tresoč se gledali na zmešnjavo Turkov, ki so prenehali z napadom na mesto. Pozneje so govorili, da jih je konjik z ognjenim mečem gonil z obzidja. Jurišič pa je pisal Ferdinandu: „Moj smod-

nik je bil že popolnoma porabljen; kar je še naših ljudi ostalo živih, je izgubilo ves pogum. Niti eno uro bi se ne mogli več braniti.“ Tri ure po odbitem naskoku je naznanil veliki vezir Jurišiču, da mu je pri Sultanu izprosil milost in da mu je mesto podaril, zahteva le, da natakne turško zastavo na obzidje, kar je Jurišič rad storil. Sultan je potem takoj zapovedal svoji vojski, da zapusti mesto, cesar Ferdinand pa je Kisek podaril junaškemu poveljniku v dedno posest.

France Papež

SLOVENSTVO IN SLOVENŠČINA

Da je stvari treba plačati — za vsako po svoji ceni —, je naravno. Če stvar kupimo, plačamo zanjo v denarju; če jo zamenjamo, jo povrnemo z drugo dobrino; če si jo naredimo sami, si jo pridobimo za ceno časa in navora. Darov pa, ki so znak naklonjenosti, seveda ni mogoče plačati, temveč jih lahko povrnemo le z drugo obliko ljubezni, ki ji pravimo hvaležnost. Če bi hotel kdo darilo odplačati z denarjem, bi darovalca užalil, kajti denar, ki je simbol tvarnih vrednosti, sam od sebe ne sega v višine moralnih vrednot.

Vse to prav lahko razumemo, kadar pa gre za velike vrednote, nam logika kljub temu včasih odpove.

Slovenstvo ter njega izraziti znak in kras — slovenščina, sta vredno-

ti, ki ju je Stvarnik zaupal našemu rodu in v rodu vsakemu članu posebej. Prejeli smo ju kot izraz ljubezni in zaupanja, zdaj v izrednih razmerah pa včasih ne vemo, kako ravnati s Stvarnikovim darom.

Vsekakor gre za višji vrednoti kakor sta na primer avto in televizor, a si vendarle radi domišljamo, da ju moremo uporabljati, ohranjati in celo predajati — zastonj. Če pa pridemo do spoznanja, da zastonj le ne bo šlo, si skušamo pomagati z denarjem.

Koliko in komu naj plačamo, da nam bo ohranjal slovenstvo, se sprašuje ta ali oni, medtem ko se čudi, zakaj njegovi otroci slovensko ne govore.

Pozabljamo, da duhovnih dobrin ni mogoče kupovati.

Krščanstvo na primer je vred-

nota, ki zahteva od vsakega kristjana visoko ceno. Sprejmemo jo iz ljubezni do Stvarnika in jo odplačujemo s svojim življenjem. Redko pa se spomnimo, da bi iz ljubezni do istega Boga morali prav tako hvaležno in z veseljem sprejeti podobno ceno, ki nam jo nalaga podarjena vrednota slovenstva.

Vprašanje, ali je slovenstvo večja ali manjša dobrina od pripadnosti drugim narodom, je odveč, kajti v edinem življenju, ki smo ga prejeli, nam je bila podarjena in zaupana — edina ta.

Ker pa ne gre za stvarno vrednoto, je ne bomo mogli nikdar ne ohranjati ne večati ne posredovati izključno s pomočjo tvarnega premoženja. Bodimo si na jasnem: denarna sredstva so potrebna za lažji razvoj višjih vrednot, a sama na sebi niso vir življenja.

Prav kakor družinska skupnost zahteva tudi narodna s svojimi vrednotami trajno prisotnost našega srca.

Ko si mlada zaročenca zidata hišico za svoj bodoči domek, prav dobro vesta, da sta pesek in opeka potrebni sredstvi, nikdar pa zadosten pogoj za njuno srečo. To si pridobi družina edinole z vztrajno in požrtvovalno ljubeznijo. Ko zidamo naši skupnosti lepe in potrebne Domete, pa včasih vendarle skoraj nehote upamo, da imamo s tem, ko smo plačali zidove, nekako tudi že plačano ceno za življenje slovenstva v njihovem okviru. Ko pa nam skušnja pokaže, da le ni

tako, bi včasih še vedno radi poskusili, ali ne bi bilo mogoče „kupiti“ za mladi rod narodne zavesti, podobno kakor „kupimo“ zdravje pri zdravniku ali v lekarni.

Pa na žalost ni mogoče. Ne le del našega premoženja, temveč predvsem del našega lastnega srca in življenja mora biti posvečen vrednotam, ki so sad ljubezni in ki imajo v naravnem redu najpopolnejši izraz v družinski in narodni skupnosti. Odtod potreba gorečega navdušenja in požrtvovalnega dela za slovenstvo in krščanstvo tako v lastnih družinah kakor v naši skupnosti — ne glede na trenutno osebno korist in plačilo.

Kdor bi skušal poživiti družino ali skupnost s tem, da „kupi in najema tuje veselje“, bodisi s pomočjo tehnologije, bodisi s pomočjo tehnikov — bo imel kmalu žalosten dom.

Tu gre toliko za televizijo, ki spodriva domač družinski razgovor, kakor za neslovenske ali narodno nezavedne tehnike, ki urijo našo mladino v športu, a ji pri tem jemljejo smisel za slovensko govornico, mišljenje in čutenje — v okviru slovenskih Domov.

Velike vrednote niso zastonj, a jih ni mogoče kupiti! Treba jih je prislužiti z ljubeznijo, katera vedno zahteva kako odpoved.

V dolgih letih zdomstva smo lahko spoznali, da je mogoče plačevati ceno za najvišje vrednote tudi kljub hudemu pomanjkanju tvarnih sredstev, dokler živimo in delamo zanje ponosnih in veselih src ter se zna-

„V NAŠI SKUPNOSTI SEM VELIKO PRIDOBIL“

Prepričan sem, da je naša slovenska skupnost velika dobrina: za vsakega posameznika in za ves slovenski narod. Splača se to skupnost v naprej gojiti in razvijati. Ponosem sem, da sem ud te skupnosti. Rad jo imam, z vsemi napakami in pomanjkljivostmi. V njej sem se razvil, tak kot sem. Moji starši so jo pomagali graditi, hočem, da se moji otroci razvijejo v njej v dobre, poštene ljudi in zavedne Slovence.

Jaz sam sem v tej naši skupnosti veliko pridobil:

Dobil sem svojo življenjsko družico, kakršne gotovo ne bi mogel dobiti v tukajšnji latinski družbi.

Predavanja naših slovenskih intelektualcev so mi posredovala in bistrila pogled na svet, kakršnega tukajšnje okolje, celo univerza, le relativizira in meglí.

Slikarska šola SKA mi je dala možnost razviti moje likovne sposobnosti. Slovenski domovi, kapele in cerkve so mi nudili priložnost likovnega oblikovanja v arhitekturi, slikarstvu in kiparstvu. Ilustriral in opremil sem naše knjige in revije. Skoraj je ni likovne pango, kjer se ne bi udeleževal. Mnogo klientov v mojem poklicu

.....

mo odreči površni zunanosti. Tako jih bomo gojili in ohranili v naši sredi tudi v bodoče — iz roda v rod.

Marko Kremžar

sem dobil v naši skupnosti, kar mi je, moram priznati, pomagalo v prvih letih.

Naši slovenski odri so me usposobili kot scenografa, deklamatorja in igralca.

Pel sem v slovenskih pevskih zborih; v naših Domovih telovadim, šahiram in se razvedrim v prijateljski družbi.

V slovenskem počitniškem domu dr. R. Hanželiča sem prebil več nepozabnih počitnic, prav tako v planskem stanu v Bariločah.

Slovenski duhovniki in slovenske maše nam vsem pomagajo vztrajati v dobrem, oziroma, se stalno vrniti nazaj k dobremu, v jeziku, ki nam seže najgloblje v srce, prizadene in prepriča.

Kamor koli v Argentini pridem med rojake, povsod se počutim doma, kot član ene same velike družine. Slovenija je zame v Argentini, ne čutim nobenega domotožja niti ne potrebe obiska stare domovine.

Ta naša stara domovina še vedno razvija o nas „črno legendo“ o narodnih izdajalcih. Kot je rimski senator Katon starejši v svojih govorih stalno ponavljal: „Ceterum censeo...“ itd., v vseh svojih govorih bom stalno obtoževal krivico, ki nam jo delajo, dokler je javno ne prekličejo.

Oprostite, da sem danes tako osebno. Po eni strani zato, da se javno zahvalim svoji slovenski skupnosti za vse, kar mi je dala. Po drugi strani pa, da tudi poka-

žem naši mladini, kaj vse ji le-ta nudi. Nikjer drugje nimajo toliko prilik za vsestranski razvoj in udeleževanje.

Danes čutim dolžnost, da vračam, kar sem dobil. Pozivam tudi vse mlajše, ki so prav tako rasli in

se razvili v naši skupnosti, posebno intelektualce, ki še stojijo ob strani, da se aktivno in ustvarjalno vključijo v naše organizacije in društva, po svojih zmožnostih, usposobljenosti in simpatijah.

Jure Vombergar

Kaj sem dobil od slovenstva?

Kaj sem dobil od slovenske kulture? Vprašanje moram razširiti: kaj sem dobil od slovenstva?

Ah, saj ne pridem nikamor. Kaj vse bi moral naštet! Kaj mi je na primer dala slovenska zemlja — pastirski Kras, študentske Julijske in Kamniške Alpe, novoporočni gozdi v Posavju, romarsko-turistični Gorenjska in Dolenjska, Gorjanci v zorečih divjih češnjah in Pohorje v veličastnih travah, počitniška slast golih apnenčastih špičkov in zasanjanih mahovnatih gobišč, hrasti in bukve in smreke v vseh mogočih ornatih in tišinah, v vseh ekstazah letnih časov...

In kaj mi je dal slovenski človek — kaj vse bi moral naštet, od žene, svetle sopotnice v življenju, ki mi jo je dala Slovenija, do seminarske intimnosti, ki so mi jo dali kolegi klasiki na univerzi, do vseh bratskih ur, ki sem jih preživel s Stanetom Gabrovcem, do vseh življajočih obiskov pri Jakobu Šolarju in Legiši in Ukmarju, vse to ob zavzetem spoznanju narodnega genija, ki mu je tuja konvencionalnost, ki mu je tuja retoričnost, ki je rajši nesproščen v

pristnosti in neuglajen v solidnosti...

A kje naj spet najdem vsa ležišča medu, s katerim se do danes nisem nehal hraniti na slovenskem Libanonu? Kaj vse bi moral naštet, Vodnikov nogradič in Prešernove utrjene skale, Jurčičeve polharske noči in Stritarjevo zlato kritično vago, Gregorčičev starozavezni zalet, duhovno suverenost Kettejevo, Murnov čut za misterij bitvanja, Cankarjevo preroštvo, Župančičeve velike maše, Kosovelov prodor v nevidno, da se omejim samo na literaturo...

Od slovenskega genija — zemlje in človeka, jezika in psihe — imam, kar imam, sem, kar sem.

Moja identiteta pod soncem, ves okus moje usode, lok mojih dni, žar mojih poletij, čar prijateljstva, celo perspektiva nove zemlje — vse to ima svoj nezamenljiv okus od slovenske zemlje, moji tabori dišijo po nageljnih in moji Getsemani po rožmarinu, celo oblaki nad mano nehajo biti mednarodni, kadar zaplujejo nad Slovenijo.

Vem: toliko se bom uresničil

kot človek, kot državljani planeta, kolikor zemlje in vetrov se bom nasrkal na slovenskem vzporedniku.

Na Triglav usode hočem samo po slovenski smeri ali pa po nobeni.

Vem namreč, da bi se po vsaki

drugi zaplezel v kamnine nepristnosti.

Pristnost pa je vredna samo malo manj od življenja, če ni vredna celo več od življenja, več od sto življenj.

Alojz Rebula

Ksaver Meško: LEGENDE O SV. FRANČIŠKU

Najlepša skrivnost

Vse v življenju je skrivnost, skrivnost naše rojstvo in naša smrt skrivnost. Skrivnost sonce in luna in zvezde na nebu in skrivnost v strugi pritajeno žuboreča reka. Skrivnost v gozdu pojoča ptica in skrivnost črv, ki se nezaten v prahu plazi. Skrivnost drevo, ki iz zemlje kipi in proti nebu sili, kakor bi ga poljubiti ho-

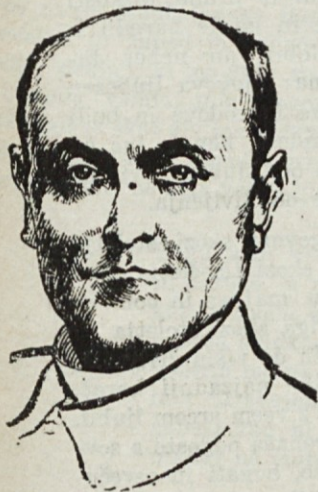
telo, in skrivnost ogenj, ki iz drevesa živi in tudi kakor v vročem hrepenenju v nebo kipi.

On pa, ki vam bom pripovedoval o njem, je bil najlepša skrivnost božja. Brata se je čutil in imenoval soncu in luni in zvezdam na obnebu in brata rodeči zemlji, brata čisti in čistejši vodi, brata ogrevajočemu in očiščujočemu ognju in brata slednjemu božjemu bitju na zemlji. In brat je bil najzvestejši dekli božji: smrti. Služabnik pa Gospodu Bogu, najponižnejši in najmanjši vseh božjih hlapcev; zato pa tako velik, da je njegove veličine svet poln.

Če o njem govorim, govorim o največjih skrivnostih, o najlepših čudih božjih.

In če o teh govorim, kako naj govorim, če ne z zapletajočim se jezikom jecljajočega otroka!

Mi smo majhni, mi smo otroci. A eden je, čigar roke segajo čez širni svet, gibljejo in prestvarjajo narode in veke, čigar pogled užji-

ga milijone src: Kristus Gospod.

Mi smo slabotni, otroci smo. A eden je, ki dviga s svojo vsemogočno roko in s svojo božjo besedo tisoče in milijone iz nizkosti in slabosti: Kristus Gospod.

In eden je, ki je pred tem Velikim in Mogočnim, ko je v mislih zaslutil njegovo velikost in v srcu spoznal in okusil sladkost njegove ljubezni, v otroški ponižnosti zaklical iz srca, polnega hrepenenja po velikem in božjem, in iz duše, ljubeče, kakor je niso rodila stoletja pred njim in ne za njim: „Sladki Jezus, ljubim te. Bodi moj!“

In Veliki in Mogočni ga je dvignil s sladkostjo svojega usmiljenja in z močjo svoje ljubezni tako visoko, da sta si zrla iz oči v oči. In rekel mu je z ljubeznijo, s kakršno je govoril ljubljencu svojega srca, nežnemu, deviškemu Janezu: „Frančišek, brat!“

In tako čez mero in meje oblagodarjeni in blagoslovljeni je, ves omamljen od valov milosti, ki so zašumeli čezenj, jecjal: „Gospod Jezus, brat moj, ljubljeni moj!“

In od tiste blagoslovljene ure je čutil Frančišek, da mu je vsak človek brat in sestra, da mu je brat ves svet, brat sonce na nebu, brat ogenj na zemlji, brat oblak, bežeč čez višav morje, da mu je sestra luna na nebu v svoji tihi otožnosti, sestra noč v svoji skrivnostni, dremajoči globokosti, sestra luč v svoji smehlajajoči se jasnosti, sestra voda v svojem večnem nemiru in v svoji očiščujoči moči, sestra ptica, ko pod nebom

leti in s svojo pesmijo Boga slavi, sestra žuželka v prahu, sestra cvetka na polju, Bogu in bratu človeku dehteča, sestra slednja bilka ob cesti, sestre bolečine in žalosti, sestra celo vsemogočna dekla božja, ki vse umiri, vse izenači, blede smrt.

In z ljubeznijo kakor nihče pred njim in nihče za njim razen Gospoda Jezusa Kristusa je objemal Frančišek v tem spoznanju ves svet, nebo in zemljo, višine in globočine, vse, kar živi in se giblje, vse, kar rase, cvete, dehti in diha, vse, kar je postavila vsemogočna roka nebeškega Umetnika in večnega Snovatelja na svet in v naravo.

Zato žari čez ves svet luč tega ponižnega, ki ga je Kristus Gospod zaradi velikega njegovega ponižanja dvignil iz prahu nizkosti na svoje srce in ga je naredil iz zemeljskih globin do nebes kipečega velikana; njegova ljubezen valovi čez veke in rodove in budi življenje in radost, ker je luč od Luči, ljubezen od Ljubezni, vir od Vira, življenje od Življenja.

Še mrtev govori skozi stoletja in bo govoril skozi tisočletja. Slaboten po telesu, majhen in ponižen v življenju dviga skozi stoletja tisoče iz globočin do višin življenja. Ubožnejši kakor najzadnji berač, ker je ubožstvo z vsem srcem ljubil, ko ga berač prenaša pogosto s sovraštvom in jezo, bogati in osrečuje tisoče in milijone...

Kje je roka, ki bi ga dostojno

opisala? Kje jezik, ki bi govoril in oznanjal njegovo slavo, pa se ne bi sramoval svoje jecljajoče slabosti?

Če vendar govorim, govorim kakor otrok, ki pripoveduje svoje sanje. Išče besed, da bi povedal, kar je videl in čutil čudovitega v sanjah. Pa ne najde primernih.

Da bi zajokal, mu je. Toda oče zre nanj s pogledom, polnim umevanja in usmiljenja, in mu daje pogum s tihim očetovskim smehljajem.

Ti veliki v stoletjih in v človeštvu, še večji pred Bogom, sveti o-

če Frančišek, poglej z milostnim očesom name! Blagoslovi moje jecljajoče besede!

Še bolj pa blagoslovi oči, ki bodo brale! Blagoslovi srca, ki bodo poslušala!

Zakaj kaj so besede? Prah, smeti, ki so pod njimi skriti zlatniki in biseri.

Zato blagoslovi srca, da bodo umevala, kar je zakritega in skritega v slabotnih besedah. Blagoslovi oči, da bodo videle in našle pod prahom zaklade: zlató tvojega velikega, svetega srca, bisere tvoje nebeške ljubezni.

IZ „KRSTA PRI SAVICI“

...srečen je le ta, kdor z Bogomilo up sreče onstran groba v prsih hrani

Odlóčeni so roži kratki dnovi,
ki pride nanjo pomladanska slana,
al v cvetju jo zapadejo snegóvi:
tak mladi deklici, ki zgodnja rana
srce ji gloda, vsmrti mir njegovi,
e kratka pot je skoz življenje dana;
al je za kratek čas se združiti vred-
da bi ločitve spet se bala vedno?|no,

Da bi od smrti rešil te nesrečne
in tamkaj mili Bog v nebeškem raji
pustila vnemar sem želje najslaji,
z menój te, dragi, sklenil čase večne,
pustila vnemar dni na svetu srečne,
sem odpovedala se zvezi naji;
je vslišana bila molitev moja —
ne smem postati jaz nevesta tvoja.

Bogú sem večno čistost obljubila
in Jezusu in materi Mariji;
kar doživela let bom še števila,
v željá bridkosti, v upa rajskem si-
nobena me ne bo premogla sila, |ji,
bila da svojemu, sveta Mesiji,
nebeškemu bi ženinu nezvesta,
nikdar ne morem tvoja bit nevesta.

France Prešeren

Za dobro (in slabo) voljo v Sloveniji

Ne zaupam velikim načrtom, ki so spočeti v majhnih glavah.

S polnimi usti je težko povedati resnico.

Vse, kar ste obljubljali ljudstvu, vam je ljudstvo omogočilo, da imate.

Sama kost in koža ga je, kot da bi se hranil s samimi občinskimi obljubami.

V osnovnih šolah čimprej učite zemljepis sveta! Naj otroci vedo, kje so njihovi starši!

Če si prepričan, ni nič pretežko. Težko je, če so te prepričali.

Pohitite z odlikovanji: ljudje se tako brž pokvarijo.

Če upogneš hrbtenico, ti je marsikaj bolj dosegljivo.

Nekateri komunisti so kot krompir: zunaj rdeči, znotraj beli.

Danes živim za jutri. Jutri bom razumel, da danes nisem živel.

Najslabše za svobodo je, če se je osvoboditelji boje.

Najprej je bil socializem proti socialnim razlikam, zdaj so pa socialne razlike proti socializmu.

Če lažeš za svoje potrebe, si lažnivec. Če lažeš za potrebe države, si statistik.

Gospodov ni, a krojači za gospode pravijo, da niso nikoli boljše živeli.

Če delim število sestankov s številom dni v letu, mi zmanjkata dva dneva.

Tisti, ki imajo trdo kožo, ponavadi sedijo na mehkem.

V onesnaženem okolju najbolj uspevajo umazani ljudje.

Rešitev smo našli, zdaj moramo poiskati samo še problem.

Direktor delavcu: „No, pa povejte še vi svoje stališče! Rad bi se spet enkrat od srca nasmejaj.“

Ne delite nasvetov ne levo in desno! Morda jih boste sami kdaj potrebovali.

Živel je na robu družbenih dogajanj — v lepi vili.

Buržoazija je mrtva, ostalo je samo socialno razlikovanje.

Tudi lani je brezplačno šolanje zahtevalo mnogo denarja.

Cene gredo gor, mi gremo pa še vedno naprej.

v družini

KAJ PRIČAKUJETA OD SVOJEGA ZAKONA?

Ni potrebno samo, da je med vama harmonija, se pravi, da sta usklajena, da se usklajujeta, ampak je pomembno tudi vprašanje, kaj pravzaprav hočeta doseči s svojim zakonom. Če imata zidarja pripravljeno orodje in ves material, to za zidavo še ni dovolj. Vedeti morata, kaj bosta zidala — vilo, garažo ali kakšno drugo zgradbo. Tako je tudi v zakonu. Kaj hočeta doseči s svojim zakonom? Nekateri mladi se poročijo, pa ne vedo prav, zakaj so se poročili. Vesta, da bosta imela otroke in da bosta živela skupaj. Vendar je to preveč splošno. V konkretnih situacijah se je treba konkretno odločiti, konkretno ravnati. O vsem pa, ker sta dva, se morata med seboj **pomeniti**. Odgovoriti je treba na vprašanja:

Kaj ti želiš? Ti, kot človek, kot žena, kot mož? Kaj pričakuješ? Kako naj jaz, kot tvoja žena, kot tvoj mož **ravnam s teboj?**

Kaj so tvoje in kaj njene, njegove pravice in dolžnosti? Kaj

misiš, katere so pravice in dolžnosti tvojega sozakonca?

Vse to je treba vnaprej razčistiti, da potem, ko pridejo težave, vesta, po kakšnem ključu, na kakšen način jih bosta mogla premagovati.

Preden sta se spoznala, sta že imela bolj ali manj **izdelane pojme o zakonu**, vsak svoje. Zdaj, ko sta poročena, je to treba uskladiti. Kakor nehote in nevede vdihavamo in izdihavamo zrak, tako smo si nehote oblikovali tudi neke poglede na zakon. In to se ne izbriše, ne izgine pravzaprav nikdar več. Tako na primer po poroki ali pa kdaj pozneje naredita obisk pri starših. Gresta k moževim staršem in moževa mama sprejme svakinjo oblečena čisto vsakdanje, v predpasniku. Hiša ni ravno pometena. Mama lupi krompir. Veselo ju sprejme. Možu se to zdi čisto naravno, ker je bil vajen svoje mame take, žena pa je morda iz mestne hiše, kjer so za obisk vedno vse skrbno očisti-

li, zaprli kuhinjo itd. Zdaj pa tako! Naenkrat pravi: „Ja, kakšen sprejem pa je to!“ Prizadeta je. Pa ne zato, ker bi bila ta stvar sama v sebi slaba, ampak zato, ker tega ni bila vajena. Navade prejšnjega življenja mnogokrat ovirajo človeka, ki se poroči, da se takoj ne prilagodi ali pa se vsaj dolgo ne more.

Ali: Poročita se fant, ki je vaju delal, in dekle iz mesta. In zdaj ji lepšega dne pravi: „Poslušaj, daj, vzemi tele smeti, pa jih odnesi v smetnjak.“ „Jaz, da bom nosila smeti?!“ Morda jih prej nikdar ni nosila, ker so imeli gospodinjsko pomočnico, ki je vse to opravila.

Potem, recimo, je družina, kjer so prej prevozili stotine kilometrov z avtom in so vsak dan telefonirali na vse strani. Če se hčerka iz take družine poroči nekam, kjer nikdar niso imeli telefona, bo seveda mož gledal na tisti račun, kakšen izdatek je to, če neprenehoma telefonira. Velikokrat telefonirati je lahko dobro in malokrat telefonirati je lahko tudi dobro; v sebi to ni zlo, pa je lahko zlo. V našem življenju je tisoč stvari, ki si na videz tako nasprotujejo.

Kakšno vlogo bosta imela mož in žena? Poročita se in zjutraj ona poležava še naprej do desetih, on pa je bil vaju zgodaj vstajati in kot raketa zleteti s postelje. Kdo bo pripravil zajtrk, kdo bo pospravil posteljo, kdo bo pomival?... Tisoč je takih vsakdanjih, banal-

nih malenkosti, ki jih je nekako treba urediti. Kako ravnanje lahko vzbudi v soprogu ali soprogi pravi bes: „Kaj se to pravi, kaj je nora, da tako in tako dela?!“ Ona pač dela tako, kot je bila vajena doslej. Zdaj pa je tukaj naenkrat nekdo, ki tega načina ni vaju, ki ga to moti. Tako prej ali slej in vedno znova pride do nasprotij med moževim in ženinim mnenjem in to predvsem v takih „velikih“ malenkostih, kot so: način vstajanja, način kuhanja, serviranja, pospravljanja — vsega kar sta bila prej vajena, pa se je zdaj naenkrat spremenilo. To človeka lahko prizadene in povzroča napetosti in nasprotovanja med možem in ženo.

Nekaterih stvari se ljudje v življenju pred zakonom tako navedijo, da so zanje nekakšno pravilo in zakon, ki ne trpi izjeme. Pa ni tako. Prav redke so takšne, ki bi bile nespremenljive.

Seveda pa v zakonu ne gre samo za neprijetna odkritja: lahko so tudi prav prijetna. Mož na primer opazi na ženi, kako bolj skrbno ureja nekatere stvari, kot je bil tega vaju pri svoji materi. Ali pa žena vidi na svojem možu, da je veliko bolj postrežljiv, da ji veliko raje pomaga, kot je njen oče mami, itd.

Kako vse to uskladiti

V neki družini je oče, ko je prišel domov, pozdravil: „Dober dan!“ in potem do kosila ni več spregovoril. Zdaj, ko pride nje-

gov sin — mladi mož — domov, ženo pozdravi z „dober dan“ in potem celo popoldne molči. Žena misli: „Kaj neki mu je, kaj mu ni prav?“ Pa ni nič, samo on je bil vajej takega načina, ker je leta in leta opazoval svoje starše oziroma živel s svojimi starši, ki so imeli tak način. Pri njej doma pa je bilo čisto drugače.

Ali: Ko so šli pri možu kupovat avto, je vse odločal oče, mati pa nič. Sin bi storil enako. Zdaj pa je tu ona, samostojno, odločno dekle, ki pričakuje, da bo tudi ona imela besedo.

Gre za to, da se **razčistijo pojmi**, kaj sta pričakovala od zakona, katere so tvoje pravice in dolžnosti, katere pravice in dolžnosti so njene. V zakon sta prišla vsak s svojim gledanjem nanj, čeprav sta se pred poroko veliko pogovarjala. To je koristno, ampak gledanja na zakon ne spremeni veliko. Zdaj, ko sta skupaj,

bi morala vajino idejo, vajino zamisel, kakšen naj bo vajin zakon, narediti nekako **skupno**. Iz leta v leto morata imeti bolj enoten pogled nanj.

Veliko pravilo v gledanju na zakon je: Ni pravzaprav važno, kaj ti pričakuješ od zakona, niti ni tako važno, kaj od zakona pričakuje žena, važno pa je, da najdeta **skupni imenovalec**, da se **sporazumeta**, kaj bosta skupaj od zakona pričakovala. To je edina rešitev. Če bo vse po tvojem, bo narobe, ker bo ona prizadeta; če bo vse po njenem, bo spet narobe, ker boš ti prizadet. V zakonu pa, kjer naj bi vladala ljubezen, ne sme **nihče biti prizadet**. To ne pomeni, da mnogokrat ne boš ti odstopil, ne bo ona odstopila, ampak da boš sporazumno odstopil ti ali bo sporazumno odstopila ona. **Sporazumela se bosta**, ne pa da bo **moral** odstopati vedno isti. Važno je torej, da prideta na skup-

ni imenovalec — kaj bosta naredila, česa ne; kaj bosta kupila, česa ne bosta — sporazumno.

Treba se je najprej sprijazniti s tem, da v zakonu ne boš uresničil **svojega** pogleda na zakon, ampak da bosta uresničila **skupnega**. Tako se morata pravzaprav oba odpovedati tistim idealom, ki sta o njih sanjala, morda že od ranih mladostnih let. Ne bosta uresničila vsak svojega ideala, lahko pa uresničita skupnega. V tem se tudi vidi, kako je zakon težak, kako predpostavlja zrele ljudi, in da sta ga sposobna peljati samo človeka, ki se imata resnično rada. Logična posledica je pa ravno to, da potem moraš biti srečen, ker srečen si takrat,

kadar se čemu odpoveš zaradi drugega. To je tako zelo povezano med seboj! Človek, ki išče srečo v zakonu zato, da bo nekaj dobil, bo nesrečen. Človek, ki je pripravljen, da bo dajal svojemu soprogu, ta bo nujno srečen, ker **zakon sreče je: odpoved za ljubljeno bitje**. „Bolje je dajati kakor prejemati“ (Apd 20, 35).

Pot, kako bosta mogla priti do skupnega imenovalca, pa je: **I-mejta popolnoma svobodno in odkrito medsebojni stik**; da se drug drugemu **odpirata**, da vesta, kaj čutita, kaj mislita, kaj upata, česa se bojita, da se torej **razume-ta in spoštujeta mnenje drug drugega**. To je ta metoda, ta pot, ta ključ. Vital Vider

Solidarnost Cerkve s sindikatom „Solidarnost“

Ob začetku prvega kongresa poljskega neodvisnega sindikata Solidarnost je poljski primas Jozef Glemb v navzočnosti škofa Lecha Kaczmareka in voditelja Solidarnosti Lecha Walesa vodil v stolnici v Gdansku slovesno somaševanje. Walesa se je nadškofu zahvalil za nasvete in molitve vodstva Cerkve in Poljski želle versko svobodo in narodno varnost.

Glomp je v govoru poudaril, da se kongres začneja z versko slovesnostjo, ker je večina članov sindikata Solidarnost vernih. „Začeti želimo v božjem imenu, kot so to delali naši očetje v naši tisočletni zgodovini. Tisti, ki še niso našli Boga,

naj ne poslušajo: Prosim Boga, naj z razumevanjem sprejmejo moje trditve, kajti solidarnost pomeni vesoljno bratstvo.“

Ko je varšavsko-gniezenski nadškof razlagal evangelij, je dejal, da vera v Kristusa daje moč v oseb-nem in družbenem življenju. Kristjan je novi človek, vedno pripravljen služiti družbi, braniti dostojanstvo človeka, pravice delavcev, vrednoto dela. Vse to je kristjanova služba do domovine, do naroda in do Cerkve... Vaše delo je novo, veliko, zgodovinsko. Uvesti morate novo stanje v Solidarnost in tudi v prihodnost naše domovine,“ je navzoče opozoril Glemb. Prenovo domovine in delo kongresa pa je zaupal Mariji, Kraljici Poljske.

Za mladino za mladino

PREDEN BO PREPOZNO (II.)

Mladim v premislek — o učiteljih

Vsi starši se z veseljem, včasih celó s solzami v očeh, spominjajo dne, ko je njih prvi otrok začel obiskovati šolo. Tisti dan je svoje vrste „praznik“ v družini, saj se starši dobro zavedajo, da od tlej naprej ne bodo več samo oni, ki bodo vzgajali otroka — enega, dva, morda celo več — hvala Bogu! Otroka zaupajo učiteljem od nosno učiteljicam in samo to pričakujejo, da se bosta vzgoji v šoli in doma dopolnjevali.

Ne vem, kakšne učne moči ste srečali v ljudski šoli, bodisi v tukajšnji bodisi v slovenskih tečajih. Nikdar ne bom pozabil svojih: Stane Završnik, Anton Sepaher, Alojzij Klavora, Franjo Lasič in Anica Mahulja, ki nas je učila srbo-hrvaščino; vsi so nam bili tiste ure kot očetje odn. mati in še na misel nam ni pri-

šlo, da bi kateremu koli kakršno koli „zagodli“, kot smo včasih dejali. Res je — bili so drugi časi, a vrednote šole kot take se od tedaj niso še nič spremenile. Šola je šola in jo je vedno treba resno spremljati, ker le tako bo mogoče, da bodo starši ob koncu vsakega šolskega leta srečni z učitelji vred.

Danes je pogosto križ za marsikaterega učenca ta ali oni predmet, ta ali ona učiteljica odn. učitelj. A sprijazniti se je treba z dejstvom: niso vsi predmeti najbolj prijetni, a z enim samim izgljbljenim nastanejo težave z izpiti; tudi niso vsem všeč vse učne moči: težko jih bo prepričati, da nimajo prav, kajti morajo izpolniti od zgoraj ukazana navodila. Se pravi: ni nujno, da je slabega reda kriv učitelj ali u-

čiteljica; se pa lahko zgodi. A v takem primeru je dolžnost staršev, da se pomenijo s šolo, ne pa jokanje ali cepetanje ob tla „ubogega“ šolarčka.

Ne vem, koliko mladih bo bralo tele vrste. A kdor jih bo, naj se ozre nekaj let nazaj ali pa pomisli, kako mu pravzaprav sedaj gre v ljudski šoli. Če se bo res

poglobil, bo zaključek enostaven; za tukajšnjo šolo velja: morda se premalo učim, verjetno v učiteljici gledam samo osebo, ki me gnjavi, in samo upam, da bom drugo leto dobil boljše. Za slovenske tečaje: zahvalimo se Bogu, da jih imamo, in za vse, ki nas uče, molimo, da bi lahko še dolgo učili. Pavle Rant

ŽIVLJENJSKA NAČELA

KRŠČANSKO UPANJE

Pojem upanja

Pojem upanja. V Boga upamo, če zaradi njegove vsemogočnosti in zvestobe trdno pričakujemo večno življenje in vse v ta namen potrebne milosti.

Prvi predmet upanja je Bog sam, potem milost, da Boga dosežemo, pa tudi zemeljske dobrine, ki so nam potrebne za tuzemsko življenje.

Potrebnost upanja

Upanje nam je za zveličanje nujno potrebno, da se trudimo za svoj večni namen. Sv. Pavel pravi: „Držimo se trdno vere in upanja“ (Hebr 10, 3). Obuditi moramo večkrat upanje, posebej v nevarnosti za grehe proti upanju.

Trdno in delavno

Upanje mora biti trdno in delavno. Resno moramo pričakovati,

kar je Bog obljubil, in z milostjo tudi sami sodelovati.

Grehi zoper upanje

Greši zoper upanje, kdor v skrbi za zemeljske dobrine pozabi na večne; kdor hrepeni po večnem življenju tako, da zanemarja zemeljske, zlasti poklicne dolžnosti; z malodušnostjo, ko zdvomi, da v težavah Bog pomaga; z obupom, kdor opusti upanje, da mu Bog more in hoče pomagati; s predrznim zaupanjem, kdor misli, da ga bo Bog povsem reševal, ali da bo s svojimi močmi vse dosegel.

Anton Orehar

Gospa sreča na cesti svojega zdravnika. Vesela je, ker upa, da bo dobila od njega brezplačen nasvet.

„Kaj pa vi storite, kadar ste prehlajeni, gospod doktor?“

„Kašljam.“

Oče Damiijan

Wilhelm Hünermann

II. del

MISIJONAR OB VZNOŽJU
VULKANOV

Popotnik v senci giljotine

Pariz, 4. marca 1792.

V kapeli irskega semenišča so razgrajali jakobinci. Že več mesecev so se shajali v svetišču.

Medtem je v semeniški knjižnici ob nogah škofa, ki je bil tukaj zaprt, klečal mlad mož. Tiho je svetošči škof položil roke na fantovo glavo. Ustnice so se mu premikale v iskreni molitvi. Nato je vzel roke pravkar posvečenega duhovnika v svoje in vprašal:

„Ali obljubiš meni in mojim naslednikom spoštovanje in pokorščino?“

„Obljubim!“ je odločno odgovoril mladenič. Nato se je škof sklonil, poljubil novomašnika na čelo in spregovoril:

„Mir Gospodov bodi vedno s teboj!“

Iz kapele je odjeknil krohot.

„Na svetilke s plemstvom! Duhovnike na svetilke!“

„Mir Gospodov bodi vedno s teboj!“ je ponovil škof in mladi duhovnik je odgovoril:

„Amen!“

Zdaj je škof dvignil klečečega mladeniča in rekel:

„Jožef Coudrin, posvečeni ste bili na robu pekla!“

Pol leta kasneje je pariške ulice pojila kri mučencev. Po Franciji je besnel pekel. Giljotina si je skoraj v vsaki vasi poiskala žrtve. Kakor divjad so izsledovali duhovnike in jih vlačili na morišča.

Nekoga pa so krvniki in patrioti prav posebno lovili. Vedno znova se je pojavljal v vsakem mestu in vsaki vasi, a se vselej spretno izmaknil vsem njihovim satanskim zankam. V cunje zavil je kot berač hodil po vaseh in pred vsakimi vrati stegnil umazano roko za miloščino. A brž ko so ga spustili v hišo, je berač govoril besede odveze ob bolniški postelji in umirajočemu podelil poslednje olje...

Nato je od hiše do hiše hodil kot krošnjar. Ko pa je vstopil, je odložil svojo šaro na tla, s prsnega žepa vzel lesketajočo se pateno in spregovoril:

„Glejte Jagnje božje!“ in ljudje so pokleknili.

Nekoč se je komaj rešil iz obkoljene hiše. Mož, ki so ga tolikanj preganjali, je bil mladi Jožef Coudrin.

Pariz je bil v tistem času pekel, Morili so na veliko. Kraljeva glava se je strkljala v prah in za njo tudi kraljičina.

Duhovnik Jožef Coudrin pa je ves ta čas romal v senci gilgotine. Podnevi se je često moral skrivati po votlinah, skednjih in v grmovju. Večkrat je le ponoči mogel obiskovati vernike. Čelo v ječe se je splazil, da je tam daroval mašo in jim podelil sveto popotnico.

Nekje v Franciji je Jožef Coudrin razvil novo zastavo z Jezusovim in Marijinim srcem. Zastava je bila simbol Reda presvetih src. Pod istim imenom je grofica Henriette Aymer de la Chevalerie, potem ko je šla skozi grozo revolucije in temnic, ustanovila ženski red.

Okoli Kristusovega prapora so se zbirali ljudje, odločeni za najvišje žrtve in s tisto kljubovalno močjo, ki je gorela v duhovniku ob času najhujšega preganjanja. Njihova obleka je bela. Z ramen jim valovi plašč vitezov božjega groba. Na prsih nosijo grb: iz trnovega venca plapolata plamen Najsvetejših src.

Možje in žene v novo ustanovljenem redu se hočejo v imenu človeštva spokoriti za oskrunjene cerkve, za razbite oltarje in kelihe, za onečaščene hostije.

V središču Pariza bije srce nove kongregacije. Na cesti Picpus stoji redovna hiša, kraj, kjer so pokopana trupla tisočtristosedemstih žrtev, umorjenih v juniju leta tisoč sedemsto štiriindevetdesetega v Barriere du trone.

Jožef Coudrin pošilja svoje bele vojake na vse strani. Znajdejo se povsod, kjer kličeta na pomoč stiska in beda. Ljubezen hodi po cestah, ki sta jih opustošila groza in obup. Zanimarjeni in razcapani otroci dobe dobre učitelje. Iz ruševin rastejo domovi in šole. Redovniki hodijo iz kraja v kraj in v številnih cerkvah so pridige, duhovne vaje in misijoni.

Eden pa še vedno ne najde pokoja. Tudi v teh letih ga zaničujejo, zmerjajo in preganjajo iz mesta v mesto. Velikega duhovnika, ki se ni bal revolucionarjev, ki se tudi ni uklonil zavojevalcu, popotnika v senci gilgotine, Jožefa Coudrina.

Veliki cesar osvaja svet. Na vse strani korakajo njegove vojske. A nekdo drug pošilja svoje vojake dlje kot Napoleon. Coudrinu je Francija pretesna. Svoje učence razpošilja na vsa morja in na vse konce sveta.

„Moji otroci bodo vedno otroci križa!“ je nekoč napovedal Jožef Coudrin. Po vsem svetu se uresničuje ta njegova napoved.

Po dolgem pregnanstvu se vrne Jožef Coudrin leta 1833 v hišo na cesti Picpus, kjer tri leta kasneje spokoyno umre. Poslednja njegova želja pa je bila, da zgrade samostan na Flamskem.

Tri leta po njegovi smrti, leta 1840, je kongregacija presvetih src ustanovila samostan v Loevnu.

Tretjega januarja leta 1859 je Jožef de Veuster pozvonil na vratih tega samostana.

NAŠE ŠOLE

V šolskem letu 1981:

I. OSNOVNE ŠOLE

Balantičeva šola v San Justu

Otrok 77 (46 deklic in 31 dečkov).

Voditeljica: Angelca Klanšek; katehet: dr. Alojzij Starc; učiteljice: Irena Poglajen, Kristina Jereb, Nežka Lovšin, Marta Malovrh, Danica Malovrh, Magda Zupanc in Anica Mehle.

Preds. šol. sveta: Pavle Malovrh.

Baragova šola v Slovenski vasi

Učencev 70 (36 deklic in 34 dečkov).

Voditeljica: Zdenka Jan; kateheti: Jože Bokalič, Janez Bokalič in Jože Jan; učiteljice: Radojca Šušteršič, Dana Zajc, Amalija Zajc, Marta Rozina in Janja Šušteršič.

Rožmanova šola v San Martinu

Učencev 60 (26 deklic in 34 dečkov).

Voditeljica: Katica Dimnik; katehet: dr. Jure Rode; učiteljice: Saša Golob, Marjeta Boltežar, Marta Rupnik, Darinka Zorec, Olga Lenarčič, Lučka Smersu, Regina Truden in Pavlinka Voršič.

Preds. šol. sveta: Gregor Verbič.

Prešernova šola na Pristavi v Castelarju

Učencev 53 (33 deklic in 20 dečkov).

Voditeljica: Mija Markež; katehet: France Bergant, petje: Anka Gaser; učiteljice: Helena Doljšek, Marija Kopač, Monika Češarek, Nadi Kopač in Lidija Čop.

Slomškova šola v Ramos Mejiji

Učencev 86 (48 deklic in 38 dečkov).

Voditeljica: Helena Malovrh; katehet: Jože Škerbec; učitelji: Alenka Poznič, Vladi Selan, Saša Omahna, Tinka Šušteršič, Olga Urbančič, Anica Šemrov, Andreja Šeme, Karla Malovrh, Vera Breznikar, Alenka Smole, Bogdan Golmajer, Marjan Hribar in Marjan Loboda.

Predsednik šolskega sveta: Lojze Lavrič.

Jegličeva šola v Slovenski hiši

Učencev 19 (13 deklic in 6 dečkov).

Voditeljica: Marjana Batagelj; katehet: Janez Pintar; učiteljice: Anica Rode, Marija Novak, Maruška Batagelj in Lojzka Dimnik.

Oddelek za kasteljansko govoreče otroke: 10 otrok (5 deklic in 5 dečkov); vodi Marjana Batagelj, pomagati Kristina Pérez in Marjetka Štefe.

Jurčičeva šola v Carapachayu

Učencev 23 (deklic 6, dečkov 17).

Voditelj: Aleksander Pirc; katehet: Matija Borštnar; učitelji: Majda Knap, Marta Korošec, Ani Klemen, Silva Blazinšek, Metka Slabe in Edo škulj.

Preds. šol. sveta: Janez Amon.

Cankarjeva šola v Berazateguiju

Otroci 4 (2 deklici in 2 dečka).

Voditeljica: Betka Vitrih; verouk: Jože Guštin in Janez Cukjati; učiteljica: Pavlinka Korošec.

Šola sv. Cirila in Metoda v Mendozii

39 otrok (18 deklic in 21 dečkov).

Voditeljica: Lenčka Božnar; katehet: Jože Horn; učitelji: Rudolf Hirschegger, Helena Bajda, Bernarda Hirschegger in Božidar Bajuk. Tečaj za kasteljansko govoreče (18 učencev), poučujejo prof. Božidar Bajuk, Mimi Artač in Nežka Bajda.

Aljaževa šola v Bariločah

10 otrok (7 deklic in 3 dečki).

Vodi jo Milena Arko.

Učiteljica: Lija Kambič.

Krekova šola v Tucumanu

10 otrok (7 deklic in 3 dečki).

Voditeljica: Jožejka Žakelj; verouk: Lojze in Franci Urbanč; učiteljici: Danica Draksler in Alice Fajdiga.

II. SREDNJEŠOLSKI TEČAJI

Slovenski srednješolski tečaj ravn.

Marka Bajuka v Slovenski hiši

Vpisanih je bilo 195 dijakov in 2 dopisna dijaka.

Profesorski zbor so sestavljali: ravnatelj Pavle Rant, razrednik 1. a lic. Vladko Voršič, razr. 1. b lic. Neda Vesel, razr. 2. r. lic. Albin Magister, razr. 3. r. lic. Franci Markež, razr. 4. r. lic. Marjan Schiffrer, razr. 5. r. dr. Julij Savelli.

Drugi profesorji: msgr. Anton Orehar, dr. Marko Kremžar, lic. Andrej Krečič, Božo Stariha, Lojze Rezelj Tine Debeljak ml., lic. Tomaž Debevec, lic. Simonka Rajer, lic. Marjanka Kremžar, Mirjam Jereb, Marjanka Lenarčič; tajnica je bila Naca Osterc, knjižničarka pa dr. Nataša Krečič.

Podružnica v Slovenski vasi

Dijakov 37 (27 fantov in 10 deklet).

Profesorski zbor: ravnatelj Dušan Šušteršič, za verouk: Jože Bokalič in Franc Sodja, za slov. slovnico: Lado Lenček in Andrej Rot, za slov. slovstvo: Lovro Jan in Dušan Šušteršič, za zemljepis: inž. Janez Bokalič, za zgodovino: Anton Gale, za organiz. teorijo: D. Šušteršič in za nastope A. Rot.

Podružnica v Mendozii

14 dijakov.

Ravnatelj: inž. agr. Marko Bajuk, verouk: Jože Horn; prof. Božidar Bajuk.

med nami v Argentini

KRSTI, POROKE IN SMRTI V LETU 1981:

Krščeni so bili: Aleksandra Natalija Urbančič, Romina Valerija Dimnik, Pavel Andrej Kavka, Romina Soledad Prato Grebenc, Avguštin Vilches Hirschegger, Silvija Kristina Ferjančič, Romina Kalan, Štefan Aleksander Možina, Jože Edvard Horvat, Alojzij Damjan Poglajen, Franc Gabrijel Urbančič, Marija Cecilija Močnik, Friderik Jože Novak, Danijela Senovršnik, Martin Aleksander López Osojnik, Martin Aleksander Pavlovčič, Andreja Giménez Fale, Edvard Danijel Žumer, Matjaž Aleksander Ribnikar, Emilij Martin Pugliese Lipar, Gizela Klavdija Grbec, Matjaž Ignacij Golob, Darjan Danijel Corti Tekavec, Ebetel Mirna Llanos Nemanič, Friderik Novak, Damjan Levstek, Ivana Žakelj, Mauro Ivan Caputo Starič, Dario Danijel Scalzo Brolih, Andreja Vanina Obriskal, dvojčka Marko Avgust in Monika Danijela Klarreich Erjavec, Pavel Danijel Sbarbatj Pregelj, Marija Klara Skvarča, Marta Kristina Petelin, Diana Elizabeta Berlot, Ksaver Alek-

sander Kotylo Podgorelec, Marija Aleksandra Omahna, Nikolaj Janez Černič, Pavel Nikolaj Tominc, Andrej Pavel Bergant.

Poročili so se: Tomaž Rant in Marija Kristina Breznikar, Matjaž Maček in Nevenka Castro, Anton Erjavec in Irena Žitnik, Tomaž Pahole in Gracijela Cenčič, Marija Kristina Žefran in Carlos Openlander, Jure Pintar in Silvana Bortolin, Darko Kocmur in Marija Mele, dr. Monika Pezdirc in Federico Strate, inž. Marko Keš in Magda Nagode, Janko Markovič in Nancy Bogataj, Janez Žitnik in Maria Leonor Sar, dr. Peter Hafner in Beatriz Taboas, Magda Zakrajšek in Claudio Spiandorello, Marija Helena švigelj in Carlos Antonio Martinez, Jože štefanič in Silva Oblak, Jurij Mustar in Lucija Opeka, Matjaž Jerman in Marta Malovrh, Ivan Šuc in Anica Marinčič, Peter Zorko in Barbara Baraga; Janko Kokalj in Metka Starič, Janko Levar in Majda Herzig, Ladislav Mule in Susana Dupans.

Umrlji so: Ignacij Berlot, Jože

Lovšin, Pavla Grad, Jožefa Bavdaž, Angela Gregorc, Jernej Jurman, Marija Šušteršič, Tomaž Leban, Marija Glavič, Ana Oman, Leopold Jurše, Franc Komel, dr. Leopold Eiletz, Viktor Gliha, Jakob Kogovšek, Marija Koglot, Ernest Berlot, Janez Pleško, Majda Markež, Angela Bajda, Leopolda Rojc, Ivan Furlan, Kristina Lúkežič, Edvard Širca, Jurij Seršen, Vinko Sever, Albin Kočar, Tomaž Kržič, Leopold Černe, Fani Maček, duhovnik Franc Jakop, Martin Avanzo, Viktor Češnovar, Janko

Arnšek, Vida Jarc, Vili Potočnik, Jože Cesar, duhovnik Janez Urbanč, Jože Korelec, Martina Strupek, redovnica Maksencija Vresnik, Marija Jakše, Ana Jug, Francka Miklavčič, Valerija Patricija Hribar, Virginija Ivanka Štefe, Zinka Rupnik, Anton Kobi, Dana šerko roj. Premrov, Ana Keršič, Ksenija Kociper roj. Rupnik, duhovnik Stanko Skvarča, Emilijan Lozej, Uršula Glavan, Frančiška Bergant, mati duhovnika Franceta. (Po „Oznanilu“)

Grehi, ki se jih ne izpovedujemo

Neki kanadski škof je v svojem pastirskem pismu opozoril na tri grehe, ki se jih verniki ne izpovedujejo, ki pa so po škofovem mnenju lahko precej težki. Prvi greh je vožnja s pretirano brzino, kar postavlja v nevarnost šoferjevo lastno življenje in — kar je še hujše — življenje drugih ljudi na cesti. Drugi greh je priporočanje nepoznanih ljudi in tretji — prevzeti službeno mesto, za katerega človek ni usposobljen.

Veliko ljudi za volanom zgubi odgovornost in razsodnost in meni, da lahko podere vse, kar mu stopi pred drveči avto. Precej vzrokov za prometne nesreče bi našli gotovo v tej brezbriznosti in neobzdrani strasti za drvenje, ki se ne zmeni za možne posledice.

Neresnicoljubno in brezvestno je tudi podpreti s priporočilnim pismom,

telefonskim klicem ali kakorkoli nekoga, da bi dosegel službeno mesto, ki ga zavoljo nesposobnosti ali nepoštenosti ne zasluži.

Prepričani smo tudi, da je prišla ura, da bi tisti, ki bi radi postali voditelji, trezno in samokritično premislili besede nekega bivšega urugvajskega predsednika, da služiti narodu ali deželi ne pomeni isto, kot izrabljati narod oz. deželo. Iz častihlepja — in nemalokrat iz grabelživosti — se prerivajo na mesta, ki jih presegajo, in ne pomislijo na pogubne posledice, včasih vključno za nje same. Vendar neobzdrane ambicije in prezir javnega blagra prekašajo trezen premislek. V opravičilo pravijo, da bi bilo z drugimi funkcionarji lahko še slabše. To je čisto mogoče, vendar bi bilo bolj pošteno to drugo tvegati, kot pa prevzeti neko odgovornost, ki ni donneva, ampak stvarnost.

Svetovne novice

Pet novih kitajskih škofov

V Pekingu so pred kratkim brez soglasja apostolskega sedeža posvetili pet novih škofov „kitajske narodne Cerkve“. Posvečevalec je bil predsednik te Cerkve škof Zong Huaide, ki je bil leta 1958 posvečen v škofa brez privolitve apostolskega sedeža. Pri posvečenju je bilo navzočih 22 škofov in 400 vernikov. Po slovesnosti v pekinški stolnici je nove škofo sprejel minister za narodne manjšine in namestnik ministrskega predsednika Yang Jingren. Yang, ki je islamski iman, je nove škofo „kitajske narodne Cerkve“ opogumljal, naj razvijajo domoljubnega duha in naj bodo poroki neodvisnosti te Cerkve (od Rima). Posvečeni so bili: Quian Huimin za škofa v Suzhou, Ma Longlih za škofa v Nankingu, Xu Zhengi za nadškofa v Shenyangu, Zhao Jinnoug in Zhan Wenbing za škofa v zahodnih kitajskih škofijah Tianshui in Dali.

Ob slovesnosti je eden od novih

škofov dejal, da bodo ta posvečenja „udarec za Vatikan“. „Nova Kitajska“, uradna kitajska tiskovna agencija, je objavila izjavo novega nadškofa Shenyanga Xu Zhengija, ki je imenovanje kantonskega škofa Dominika Tanga za kantonskega nadškofa ocenil kot „ilegalno“. Tang še vedno čaka v Hong Kongu, da se bodo polegle kitajske reakcije zaradi njegovega nadškofovskega naslova, in upa, da se bo smel vrniti v svojo škofijo.

800-letnica rojstva sv. Frančiška

Vodstva frančiškanskih redov so ob 800-letnici rojstva sv. Frančiška Asiškega ter ob spominskem letu, ki ga bo katoliška Cerkev praznovala od 4. oktobra 1981 do 4. oktobra leta 1982 (sv. Frančišek se je rodil konec leta 1181 ali v začetku leta 1192, točen datum rojstva ni znan), svojim redovnikom in redovnicam poslala skupno okrožnico. V njej opozarjajo na osnovne značilnosti frančiškanske duhovnosti.

Opominjajo k notranji prenovi in pogumni dejavnosti navzven, k zavzemanju za človekove pravice, mir in varstvo okolja. Na gori Subasio, kjer je živel Frančišek, bodo uredili naravni park. Mnoge evropske države bodo izdale posebne znamke. Katoliška Cerkev je s slovesno molitveno vigilijo v baziliki sv. Petra v Rimu zvečer pred 4. oktobrom začela slovesnost ob 800-letnici rojstva tega velikega svetnika.

Pogumni ruski duhovnik

Gleb Jakumin, ruski pravoslavni duhovnik, obsojen na 5 let delovnega taborišča, je napovedal, da bo 16. septembra začel gladovno stavko iz protesta proti dejstvu, da uprave sovjetskih kaznilnic političnim jetnikom ne dovolijo brati svetega pisma in drugih verskih knjig. Jakumin prosi kristjane po svetu, naj posredujejo pri sovjetski vladi, da bo vernim jetnikom dovoljeno prebirati versko čtivo.

Severna Irska

Irski kardinal Thomas O'Fiaich je v nekem intervjuju izjavil, da se je tajno sestal z angleško predsednico Margaret Thatcher in zahteval od nje, naj britanska vlada spremeni svojo politiko do Severne Irske. O'Fiaich pravi, da je pri njunem srečanju prišlo do spora in da so „padale težke besede“. Thatcherjevi je kardinal očital, da slabo pozna irsko zgodovino in da v sedanjih pereči situaciji ravna popolnoma nerazumljivo. O'Fiaich je londonsko

vlado in člane IRA ponovno pozval k popuščanju, kajti umrl je že deseti stavekajoči jetnik in izbruhnili so novi valovi nasilja na Severnem Irskem. Tudi irski ministrski predsednik Fitzgerald je Thatcherjevi očital, da je s svojim nepopustljivim stališčem do stavekajočih jetnikov prebudila protiangleška čustva. Terroristi pa so se okrepili in dobili pomoč iz ZDA.

Stalinizem na Češkem

Češkoslovaška policija dalje zasljuje, zapira ali ovira duhovnike pri njihovem pastoralnem delu. Pred kratkim je zaprla 2 duhovnika, 38-letnega dominikanca Jaroslava Duhu, in 33-letnega jezuita Jožefa Kordika. Aretaciji sta verjetno posledica poostrelega policijskega nadzora proti dejavnosti češkoslovaške Cerkve in tajnemu širjenju verskega tiska. Posredovanje praškega nadškofa Františka Tomška, ki se večkrat zavzema za preganjane in zaprte duhovnike, je bilo doslej brezuspešno.

Sveto pismo za Rusijo

Linški verski list „Linzer Kirchenzeitung“ je ob pomoči Družbe za človekove pravice začel akcijo „Sveta pisma za Rusijo“. Organizatorji prosijo tiste turiste, ki potujejo v SZ, naj vzamejo s seboj en izvod svetega pisma v ruščini in ga med ogledom turističnih zanimivosti pustijo v kaki ruski cerkvi ali ga komu podarijo. Ta sveta pisma je mogoče dobiti brezplačno na pastoralnem uradu

linške škofije. Turisti pri prenosu sv. pisma ne bodo imeli težav s sovjetskimi oblastmi, saj vsakdo lahko vzame s seboj eno sveto pismo kot osebno prtljago.

Kolumbovi vitezi

Zveza „Kulumbovih vitezov“ iz ZDA se je na svojem 99. letnem običnem zboru odločila, da bo pomagala apostolskemu sedežu iz finančnih težav. V ta namen bodo poslali v Vatikan vsako leto milijon dolarjev. Prvič bodo to vsoto nakazali oktobra 1892, je sklenilo nekaj nad 400 delegatov te organizacije.

Ekumensko srečanje

Od 16. do 20. novembra se je zbralo v nekdanjem cistercijanskem samostanu Logumklostru na Danskem okoli 80 zastopnikov konference evropskih Cerkva in sveta evropskih škofovskih konferenc. Udeležil se je srečanja tudi nadškof šuštar. Tema je bila: Poklicani k enemu upanju — ekumenska skupnost v molitvi, pričevanju in službi. Skupno upanje vseh kristjanov je v Bogu. V zvezi z upanjem pa so premišljevali o delu za edinstvo in mir.

Za versko svobodo v Albaniji

Novembra 81 je vatikansko poluradno glasilo Osservatore Romano objavilo izjavo pravoslavniških škofov, s katero zahtevajo svobodo za pravoslavne in druge vernike v Albaniji. Na ta način se je tudi katoliška Cerkva solidarizirala s pravoslavno, ki

terja najosnovnejše spoštovanje človekovih pravic.

Grški pravoslavni škofje so v pismu, ki so ga poslali patriarhom v Carigradu, Moskvi, Sofiji, Beogradu in Bukarešti in tudi pravoslavnim manjšinam po Srednjem Vzhodu, vsem poglavarjem krščanskih cerkva, OZN in svetovni javnosti, povedali, da je v Severnem Epiru v Albaniji okrog 400 tisoč pravoslavniških vernikov, ki so prisiljeni živeti v družbeni ureditvi brez sleherne možnosti za življenje po veri.

Pismo pravi med drugim: „Danes tam ni nobenega škofa. Vsi duhovniki so bili prisiljeni zapustiti svojo službo, cerkve so spremenili v muzeje in zabavišča. Na tisoče vernikov je po zaporih samo zato, ker so bili krščeni. Takšnega zatiranja vere ni v nobeni drugi državi na svetu, v nobenem še tako brezbožnem ali vojaškem režimu.“

„Pomni, moj ljubček,“ reče babica malemu Tončku, ki se je pravkar zlagal, „da nisem jaz pri tvojih letih nikdar lagala!“

Malček malo pomisli, potem pa vpraša: „Ja, kdaj si pa potem začela?“

— — —
„Moja hčerka mi je vsak dan bolj podobna,“ toži prijateljica prijateljici.

„Pa ni mogoče tega nikakor popraviti?“

— — —
Pri telefonu.

„Seveda se lahko z mojo hčerko poročite. Kdo pa je pri aparatu?“

KJE JE KAJ

LETO 49

FEBRUAR 1982

UVODNIK	Na dopustu	65
SLOVENSKA CERKEV	Našim dragim slovenskim duhovnikom in vernikom v zdomstvu in izseljenstvu (nadškof šuštar in škof Lenič)	68
	Tri skrbi škofa Leniča: nadškofija, poklici, izseljenstvo (Ognjišče)	74
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Sveti oče spet sredi življenja	70
	Argentinski škofje k današnjemu položaju svoje dežele (Franc Gnidovec)	81
	Kristjani brez Cerkve (Kazimir Humar) ..	85
VERSKA ČLANKA	Padec, zaznamovan od vseh potresomerov (Alojz Rebula)	87
	Vera in zakrament sprave (Štefan Steiner)	89
NAŠA VPRAŠANJA	Naše korenine so v preteklosti	995
	Kratka zgodovina Slovencev (Po Inzkovi Zgodovini)	100
	Na cesti (Simon Rajer)	102
	Čudež v Kiseku (Franc Papež)	103
	Slovenstvo in slovenščina (Marko Kremžar)	105
	V naši skupnosti sem veliko pridobil (Jure Vombergar)	107
	Kaj sem dobil od slovenstva? (Alojz Rebula)	108
	Naše šole v šolskem letu 1981	121
	Krsti poroke in smrti med nami v letu 1981	123
LEPOSLOVJE	Zdravljica (France Perešeren)	66
	Prešernova rojstna hiša (Franc S. Finžgar)	96
	O Vrba, srečna, draga vas domača (Fr. Prešeren)	98
	Poet iz Vrbe Ljubka šorli)	99
	Najlepša skrivnost (Ksaver Meško)	109
	Iz „Krstu pri Savici“ (Fr. Prešeren)	111
	Oče Damijan (Wilhelm Hünermann)	119
HUMOR V DRUŽINI	Za dobro (in slabo) voljo v Sloveniji	112
	Kaj pričakujeta od svojega zakona? (Vital Vider)	113
ZA MLADINO	Mladim v premislek — o učiteljih (Pavle Rant)	117
	Krščansko upanje (Anton Orehar)	118
NOVICE	Svetovne novice	125

Malo za šalo, malo zares

Gostje so ostali pri neki družini zelo dolgo na obisku. Ob odhodu so hotelj biti vljudni.

„Upam, da se nismo predolgo zasedeli.“

„Ne, ne, nikakor! Ob tej uri tako in tako vsako jutro vstajamo.“

— — —

„Ali je tvoj mož vedno tako tiho?“ vpraša prijateljica ženo, ktere mož sedi v kotu brez besede.

„Vedno ne. Ti bi ga morala slišati jesti!“

Janez pere pred svojo hišo srajco. Sosed ga vpraša:

„Kaj sam pereš srajco?“

„Kdaj si pa že videl, da bi jo prala dva?“

— — —

„Moja žena samo govori, govori in govori.“

„O čem pa?“

„Tega pa noče povedati.“

— — —

„Ali ti je torta všeč, možiček?“

„Zelo. Ali si jo sama kupila?“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la Propiedad Intelectual No. 1.313.507.

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijir* družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za leto 1982 je 350.000 pesov.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema: Franci Holosan; notranja: Stane Snoj.

LA VIDA ESPIRITUAL